

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговина

Predmet broj: S1 1 K 020032 17 Kžk

Datum održavanja sjednice: 03.11.2017. godine

Datum pismenog otpravka: 07.12.2017.godine

**Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija, Mirza Jusufović predsjednik vijeća
sudija dr Miloš Babić, član vijeća
sudija Tihomir Lukes, član vijeća**

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

protiv optuženog

MATE BAOTIĆA

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine: Milanko Kajganić

Branilac optuženog Mate Baotića: advokat Irena Pehar

Sud Bosne i Hercegovine, Sarajevo, ul. Kraljice Jelene br. 88

Telefon: 033 707 100, 707 596; Fax: 033 707 155

SADRŽAJ:

I. TOK POSTUPKA	7
A. ZAVRŠNE RIJEČI	8
C. PROVEDENI DOKAZI	9
II. ČINJENIČNA UTVRĐENJA APELACIONOG VIJEĆA	11
A. OSUĐUJUĆI DIO IZREKE PRESUDE	11
B. OSLOBAĐAJUĆI DIO IZREKE PRESUDE.....	28
C. ODLUKA O KAZNI.....	30
D. ODLUKA O TROŠKOVIMA KRIVIČNOG POSTUPKA, IMOVINSKO PRAVNOM ZAHTJEVU	31

Broj: S1 1 K 020032 17 Kžk
Sarajevo, 03.11.2017. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću Apelacionog odjeljenja sastavljenom od sudije Mirze Jusufovića, kao predsjednika vijeća, te sudija Dr Miloša Babića i Tihomira Lukesa, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika Elme Čorbadžić, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Mate Baotića, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ) i krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ, povodom optužnice Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj T20 0 KTRZ 0002867 12 od 23.11.2015. godine, koja je potvrđena dana 26.11.2015. godine, a izmijenjena dana 24.10.2016. godine, nakon održanog pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja, u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH, optuženog i njegove braniteljice donio je i dana 03.11.2017. godine i javno objavio sljedeću:

P R E S U D U

OPTUŽENI:

MATO BAOTIĆ, zvan „Čikin“, sin Ive i Ruže, rođene Oršolić, rođen 11.04.1967. godine u mjestu Donja Mahala, općina Orašje, JMB..., državljanin..., po nacionalnosti..., sa prijavljenim mjestom prebivališta na adresi Vinkovačka 5, naselje Donja Mahala, općina Orašje, sa boravištem u SR Njemačkoj, ulica Schöne Aussicht 4, Frankfurt am Main, pismen, sa završenom SSS, po zanimanju varilac, zaposlen u Frankfurt am Main, SR Njemačka, srednjeg imovnog stanja, služio JNA 1986/87. godine, bez čina rezervnog oficira, sa činom satnika iz HVO, neosuđivan

I

KRIV JE

što je:

za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini i oružanog sukoba između Vojske Republike Srpske (VRS) i Hrvatskog vijeća odbrane (HVO), u periodu od početka maja 1992. godine do kraja septembra 1993. godine, u svojstvu komandira II Odjeljenja Vojne policije 106. brigade HVO-a, na području opštine Orašje, postupao suprotno pravilima Međunarodnog humanitarnog prava, kršeći odredbe člana 3. stav 1. tačke a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine i Dopunskog protokola II iz 1977. godine, tako što je sam ili zajedno sa drugim, njemu poznatim pripadnicima HVO-a

učestvovao i nečovječno postupao, tako što je:

1. Tačno neutvrđenog dana tokom ljeta 1992. godine, u logoru u Donjoj Mahali u učionici koja je služila za ispitivanje i udaranje zarobljenih civila srpske nacionalnosti, nanosio snažne fizičke i psihičke bolove civilu **Peri Božiću**, na način što mu je, nakon što je doveden u pomenutu prostoriju, njemu poznati vojni policajac naredio da se skine do pojasa i sjedne na stolicu, pa nakon što je oštećeni, u strahu za svoj život to sve uradio, optuženi Mato Baotić ga snažno tukao metalnim lancem koji je imao kod sebe, po čitavom tijelu, naročito po leđima, nanijevši mu par udaraca uslijed čega je oštećenom popucala koža na leđima, te je krvario iz rana nanesenih udarcima.

2. U periodu od 12.06.1992. godine do kraja avgusta 1992. godine, sam ili zajedno sa drugim, njemu poznatim, pripadnicima HVO, nanosio snažne fizičke i psihičke bolove civilu **Jovanu Cvijanoviću**, na način da je sredinom juna 1992. godine, nakon što je oštećeni doveden u jednu učionicu u OŠ u Donjoj Mahali, koja je pripadnicima vojne policije služila za ispitivanje i udaranje zatvorenika, zajedno sa V.P. i F.I., a nakon što je oštećenog, Pero udario višezilnim kablom u predjelu desne nadlaktice, uslijed kojeg udarca je Jovan zadobio povredu ruke, snažno udarao oštećenog rukama i pesnicama.

3. Tačno neutvrđenog dana, u dva ili tri navrata, tokom mjeseca juna i jula 1992. godine, nanosio snažne fizičke i psihičke bolove civilu "**S-2**", na način što ga je izvodio iz prostorije gdje su bili zatvoreni civili u OŠ Donja Mahala, odvodio ga u učionicu koja je služila za ispitivanje i udaranje zatvorenika, te ga, prilikom ispitivanja o srpskim vojnim položajima i naoružanju, zajedno sa drugim, njemu poznatim, pripadnicima vojne policije HVO, udarao pesnicama i nogama obuvenim u vojničke čizme, po čitavom tijelu.

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava, za vrijeme oružanog sukoba između Hrvatskog vijeća odbrane i Vojske Republike Srpske, nečovječno postupao prema civilima

čime je

radnjama u tačkama 1., 2., 3. osuđujućeg dijela izreke presude (odnosno 4., 5a) i 6. precizirane optužnice) počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ¹,

¹ U daljem tekstu: KZ SFRJ – Skupština SFRJ je usvojila Krivični zakon Bosne i Hercegovine na sjednici Saveznog vijeća, održanoj dana 28.09.1976. godine i objavila ga u Službenom listu SFRJ broj 44, od 08.10.1976. godine. Nakon proglašenja nezavisnosti BiH, KZ SFRJ je na osnovu Uredbe sa zakonskom snagom od 22.05.1992. godine preuzet kao zakon Republike Bosne i Hercegovine (uz manje izmjene), a stupio je na snagu danom objavljivanja.

pa mu Sud, primjenom članova 33., 38. i 41. KZ SFRJ i 285 ZKP BiH

IZRIČE

KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 6 (ŠEST) GODINA

te ga,

*uzimajući kao **utvrđenu** ranije izrečenu kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina za počinjeno krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ², po presudi Suda BiH broj S1 1 K 020032 15 Kri od 09.12.2016. godine, potvrđenoj u osuđujućem dijelu presudom vijeća Apelacionog odjeljenja broj S1 1 K 020032 17 Krž 11 od 14.04.2017. godine,*

primjenom odredbi člana 49. u vezi sa članom 48. stav 3. Krivičnog zakona SFRJ

OSUĐUJE

NA JEDINSTVENU KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 13 (TRINAEST) GODINA

Na osnovu člana 50. stav 1. KZ SFRJ, vrijeme koje je optuženi Mato Baotić proveo u pritvoru, u periodu od 12.08.2015. godine pa nadalje, ima se uračunati u izrečenu kaznu zatvora.

Optuženi se u smislu člana 188. stav 4. ZKP BiH oslobađa obaveze da naknadi troškove ovog dijela krivičnog postupka koji padaju na teret budžetskih sredstava Suda

Na osnovu člana 198. stav 2. ZKP BiH, oštećeni se sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju na parnicu.

² U daljem tekstu: KZ SFRJ – Skupština SFRJ je usvojila Krivični zakon Bosne i Hercegovine na sjednici Saveznog vijeća, održanoj dana 28.09.1976. godine i objavila ga u Službenom listu SFRJ broj 44, od 08.10.1976. godine. Nakon proglašenja nezavisnosti BiH, KZ SFRJ je na osnovu Uredbe sa zakonskom snagom od 22.05.1992. godine preuzet kao zakon Republike Bosne i Hercegovine (uz manje izmjene), a stupio je na snagu danom objavljivanja.

II

Na osnovu odredbe člana 284. tačka c) ZKP BiH, optuženi Mato Baotić

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

Da je:

za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini i oružanog sukoba između Vojske Republike Srpske (VRS) i Hrvatskog vijeća odbrane (HVO), u periodu od početka maja 1992. godine do kraja iste godine, u svojstvu komandira II Odjeljenja i obavljajući funkciju zamjenika komandira Vojne policije 106. brigade HVO-a, a od početka 1993. godine do kraja septembra 1993. godine u svojstvu komandanta logora smještenog u Osnovnoj školi u Donjoj Mahali, sve na području opštine Orašje, postupao suprotno pravilima Međunarodnog humanitarnog prava, kršeći odredbe člana 3. stav 1. tačke a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, člana 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949. godine i Dopunskog protokola II iz 1977. godine, tako što je sam ili zajedno sa drugim, njemu poznatim pripadnicima HVO-a učestvovao u silovanjima, mučenju i nečovječnom postupanju, tako što je:

1. Tačno neutvrđenih dana, od polovine maja 1992. godine do početka avgusta 1992. godine, u desetak navrata, sam ili zajedno sa drugim, njemu poznatim pripadnicima vojne policije HVO-a, nanosio snažne fizičke i psihičke bolove ratnom zarobljeniku Jovi Stevanoviću, na način što ga je izvodio iz prostorije gdje su bili zatvoreni i dovodio u jednu učionicu koja je služila za ispitivanje i udaranje zatvorenika, sve u OŠ Donja Mahala, gdje ga je, u nekoliko navrata sam, a ponekad i sa drugim pripadnicima vojne policije HVO-a tukao pesnicama po čitavom tijelu, pa kada bi oštećeni pao na pod, onda ga udarao nogama obuvenim u vojničke čizme.

čime bi

radnjom u tački 1., oslobađajućeg dijela izreke presude odnosno (tačka 7. optužnice) počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ.

U odnosu na oslobađajući dio presude, optuženi se, u skladu sa odredbom člana 189. stav 1. ZKP BiH oslobađa dužnosti naknade troškova, te isti padaju na teret budžetskih

sredstava.

Na osnovu odredbe člana 198. stav 3. ZKP BiH, oštećeni se sa imovinskopравnim zahtjevom upućuje na parnicu.

O b r a z l o ž e n j e

I. TOK POSTUPKA

1. Prvostepenom presudom Suda BiH, broj: S1 1 K 020032 15 Kri od 09.12.2016. godine, optuženi Mato Baotić oglašen je krivim da je radnjama opisanim u tačkama 1, 2, 3, 4a), 4b) i 4c) osuđujućeg dijela izreke presude počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. KZ SFRJ, te ga je sud osudio na kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina. Istom presudom na osnovu odredbe člana 284. tačka c) ZKP BiH, optuženi Mato Baotić, oslobođen je optužbe da je radnjama navedenim u tačkama 1., 2., 3. i 5. oslobađajućeg dijela izreke presude počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22.KZ SFRJ, odnosno radnjama u tački 4. krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ.

2. Istom presudom optuženi je na osnovu odredbe člana 188. stav 1. ZKP BiH obavezan da naknadi troškove krivičnog postupka koji se odnose na osuđujući dio presude, o čijoj visini će Sud donijeti posebno rješenje.

3. Presudom vijeća Apelacionog odjeljenja BiH broj S1 1 K 020032 17 Kž 11 od 14.04.2017. godine, odlučujući o žalbama Tužilaštva BiH i braniteljice optuženog, potvrđen je osuđujući dio prvostepene presude, tačka 5. oslobađajućeg dijela iste, kao i odluka o kazni, kojom je optuženi Mato Baotić oglašen krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, te mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od 10 (deset) godina, dok je prvostepena presuda u odnosu na tačke 1, 2, 3 i 4 oslobađajućeg dijela ukinuta i određeno održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine.

4. U skladu sa članom 317. ZKP BiH, dana 09.03.2017.godine otvoren je pretres pred Apelacionim vijećem na kojem je tužilac naveo da u cijelosti ostaje pri navodima iz optužnice i dao uvodnu riječ .

A. ZAVRŠNE RIJEČI

a. Tužilaštvo

5. U svojoj završnoj riječi Tužilaštvo se osvrnulo na tok postupka pred vijećem Apelacionog odjeljenja i na provedene dokaze pojedinačno, te je konstatovalo postojanje opštih elemenata krivičnih djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ i Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ, jer su isti već utvrđeni u prvostepenoj presudi koja je dijelimično potvrđena presudom apelacionog vijeća. U daljem dijelu završene riječi Tužilaštvo je analiziralo sadržaj izjava svjedoka Pere Božića, Jovana Cvijanovića, svjedoka S1 i Jove Stevanovića, a koje su reprodukovane pred apelacionim vijećem. Svjedočenje svjedoka Pere Božića je prema ocjeni Tužilaštva takvog kvaliteta da se iz istog sa sigurnošću može utvrditi da je upravo optuženi Mato Baotić osoba koja ga je zlostavljala na način kako je to i opisano u tački 4. izmijenjene optužnice, dok za preostale tri tačke precizirane optužnice 5a), 6 i 7. (2, 3. 4 –oslobađajućeg dijela prvostepene presude) iz sadržaja saslušanih svjedoka proizilazi da je ponašanje optuženog Mate Baotića koje je preduzimaao prema oštećenim dostiglo prag nečovječnog postupanja koji je sadržan u zajedničkom članu 3. Ženevskih konvencija. Po mišljenju Tužilaštva opšte zdravstveno stanje oštećenih, strah koji osoba mora osjećati prilikom svakodnevnog premlaćivanja i loše ishrane, pogotovo ako se uzme u obzir da su pojedini zatvorenici i umirali uslijed svakodnevnog zlostavljanja, predstavlja odlučnu činjenicu za utvrđivanje da li je konkretne prilike dostignut prag nečovječnog postupanja. Stoga tužilaštvo traži od Apelacionog vijeća da optuženog oglasi krivim i da mu izrekne krivičnu sankciju srazmjernu težini i ozbiljnosti krivičnog djela koje je počinio, a to je kazna zatvora koja će biti saglasna utvrđenoj sudskoj praksi Suda BiH u sličnim predmetima.

b. Odbrana

6. U svojoj završenoj riječi braniteljica optuženog Mate Baotića je zatražila da se optuženi oslobodi optužbe, jer iz iskaza svjedoka čiji su iskazi reprodukovani ne proizlazi odgovornost optuženog za tačke precizirane optužnice koje mu se stavljaju na teret. Odbrana je osporavala kredibilitet svjedoka Pere Božića smatrajući iskaz ovog svjedoka neuvjerljivim i nejasnim iz kojeg se ne može jasno zaključiti da je predmetne radnje prema njemu poduzeo baš optuženi, odnosno da su njegove eventualne radnje prouzrokovale zabranjenu posljedicu, jer u sudski spis nije uložena medicinska dokumentacija. U kontekstu kredibiliteta ovog svjedoka braniteljica je uložila i presudu Okružnog vojnog suda u Bosanskom Brodu, broj KI-11/93 od 12.05.1993.godine, iz koje proizilazi da je oštećeni Pero Božić učestvovao u pripremanju oružane pobune čime je

počinio krivično djelo Oružana pobuna iz člana 124. stav 1.KZ SFRJ. U vezi preostale tri tačke, koje se odnose na ukinuti oslobađajući dio prvostepene presude, braniteljica za događaj sa oštećenim Jovanom Cvijanovićem ističe da je oštećeni samo govorio o posljedicama koje je zadobio od strane Pere Konja, pa se stoga ni iz samog iskaza oštećenog ne može izvući zaključak da je optuženi u slučaju da se dokažu činjenični navodi iz ove tačke počinio povredu međunarodnog humanitarog prava. U vezi događaja sa oštećenim zaštićenim svjedokom S-2 i Jovanom Stevanovićem, braniteljica smatra da isti nisu govorili o posljedicama koje su eventualno zadobili od optuženog, pa se iz iskaza ovih svjedoka ne može utvrditi da je navedenim radnjama optuženog dosegnut prag nečovječnog postupanja.

C. PROVEDENI DOKAZI

7. Apelaciono vijeće je u skladu sa odredbom člana 317. stav. 2. ZKP BiH, po Prijedlogu Tužilaštva dokaze prezentirane u toku prvostepenog postupka prihvatilo u cjelosti i uvrstilo u dokaznu građu na osnovu koje je donesena drugostepena odluka. U toku pretresa pred drugostepenim vijećem, Tužilaštvo BiH nije imalo novih dokaznih prijedloga, ali je predložilo da se izvrši reprodukcija iskaza svjedoka vezano za ukinute tačke optužnice i to iskaze svjedoka Pere Božića, S-2, Jovana Cvijanoviću i Jove Stevanoviću, te da se isti ne pozivaju pred Sud, a što je Apelaciono vijeće i prihvatilo.

8. Apelaciono vijeće je prihvatilo i prijedlog odbrane da se u sudski spis ulože novi materijalni dokazi koji se donose na materijalno stanje optuženog Mate Baotića.. Odbrana nije imala drugih dokaznih prijedloga.

9. Svi dokazi koji su ušli u dokaznu građu pobrojani su u Aneksu ove presude, koji predstavlja njen sastavni dio.

10. Nakon što je ocijenilo izvedene dokaze pojedinačno i u međusobnoj povezanosti, apelaciono vijeće je optuženog u skladu sa članom 285. ZKP BiH našlo odgovornim da je radnjama iz tačaka 1, 2, 3 osuđujućeg dijela presude odnosno 4, 5a i 6 precizirane optužnice počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. KZ SFRJ.

D. PRIMJENA MATERIJALNOG PRAVA

11. Apelaciono vijeće također u cijelosti prihvata argumentaciju iz prvostepene presude Suda BiH vezano za primjenu materijalnog prava i Krivičnog zakona SFRJ u konkretnom predmetu. Vijeće je prvenstveno imalo u vidu da iz optužnice proizlazi da je inkriminisano djelo počinjeno tokom 1992. i 1993. godine, u kojem periodu je na snazi bio Krivični zakon Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ), koji je

preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ.

12. Odlučujući o primjeni materijalnog zakona i pravne kvalifikacije djela, Vijeće je imalo u vidu načela propisana članovima 3. i 4. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), te član 7. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLP), pa je primjenom navedenih odredbi utvrdilo da je optuženi počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ u vezi sa članom 22. istog Zakona, za koje ga je i oglasilo krivim.

13. Član 3. KZ BiH propisuje načelo legaliteta, odnosno da nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna (*nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*). Međutim, članovi 3. i 4. istog Zakona ne sprječavaju suđenje ili kažnjavanje bilo kojeg lica za bilo koje činjenje ili nečinjenje koje je u vrijeme kada je počinjeno predstavljalo krivično djelo u skladu sa opštim načelima međunarodnog prava (član 4a. KZ BiH). Član 7. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (Konvencija) na sličan način propisuje princip legaliteta.

14. Navedene zakonske odredbe propisuju da se, po pravilu, na učinioca krivičnog djela prvenstveno primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja.

15. Od ovog principa moguće je odstupiti jedino u interesu optuženih lica, i to u situaciji kada se nakon izvršenja djela zakon izmijenio tako da je izmijenjeni zakon blaži za učinioca. Sud procjenjuje u svakom konkretnom slučaju koji je zakon blaži za učinioca. Vijeće je, imajući u vidu praksu Ustavnog suda BiH, u pogledu primjene materijalnog prava, našlo nužnim primijeniti preuzeti KZ SFRJ, kao zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela, nalazeći da je u konkretnom slučaju on blaži po učinioca, uzevši u obzir kaznu propisanu za ovo djelo.

16. Naime, jednostavno poređenje tekstova zakona na konkretan slučaj može dati siguran odgovor samo u slučaju ako je novi zakon dekriminisao nešto što je po ranijem zakonu bilo krivično djelo, jer je tada novi zakon očigledno blaži. U situaciji kada je krivično djelo kažnjivo po oba zakona, potrebno je utvrditi sve okolnosti koje su relevantne za izbor blažeg zakona u konkretnom slučaju, uzimajući u obzir sve odredbe koje se odnose na kažnjavanje. Pri tome, treba imati u vidu odredbe o propisanim krivičnopravnim sankcijama, vrstama i mjerama, njihovom odmjeravanju, odnosno ublažavanju, mjerama sigurnosti, sporednim kaznama, mjerama koje predstavljaju supstitute kazni i drugim relevantnim odredbama u pogledu izricanja krivičnopravne sankcije.

17. Međutim, nije dovoljno utvrditi koji zakon daje veće mogućnosti za povoljniju presudu, već koji od njih omogućava povoljniji ishod u konkretnom slučaju, prema konkretnom učiniocu, a što jasno proizilazi iz zakonskih odredbi člana 4. stav 2. KZ BiH, koji kaže da će se primijeniti zakon koji je "*blaži za učinioca*". Prema tome, nije isključena

mogućnost da zakon sa težom kaznom bude za učinioca na kraju povoljniji, jer primjena nekih njegovih drugih odredbi dovodi do povoljnijeg rješenja za učinioca.

18. U konkretnom slučaju, zakon koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja djela – preuzeti KZ SFRJ, jednako kao i zakon koji je trenutno na snazi – KZ BiH, propisuju krivičnopravne radnje za koje je optuženi oglašen krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva i krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, za koje djelo je optuženi oslobođen od optužbe. Obzirom na navedeno, jasno je da postoje zakonski uslovi za vođenje krivičnog postupka protiv počinioca za navedena krivična djela i njegovo kažnjavanje.

19. Vijeće je, shodno prethodnom, a imajući u vidu stavove Ustavnog suda BiH, koji odstupa od prakse Evropskog suda, jer ne predviđa da se primjena blažeg zakona po učinioca preispituje za svaki slučaj pojedinačno, već jasno određuje da će se u svim slučajevima, u kojima oba zakona propisuju isto krivično djelo, na učinioca primijeniti preuzeti KZ SFRJ, ovaj zakon primijenilo u konkretnom slučaju, obzirom da je stav Ustavnog Suda BiH obvezujući i za Sud BiH.

20. Kako je krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. KZ BiH kao i krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. KZ BiH, za koja krivična djela se optuženi tereti u konkretnom slučaju, bilo propisano članom 142. i 144. KZ SFRJ, to je, slijedom navedenog, te u skladu sa praksom Ustavnog suda BiH, u pogledu primjene materijalnog prava nužno primijeniti preuzeti KZ SFRJ, kao zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela i kao zakon koji je prema stavu Ustavnog suda BiH, blaži za učinioca u odnosu na KZ BiH.

II. ČINJENIČNA UTVRĐENJA APELACIONOG VIJEĆA

A. OSUĐUJUĆI DIO IZREKE PRESUDE

21. Optuženi Mato Baotić je ovom presudom oglašen krivim za tačke 4, 5a) i 6 precizirane optužnice za izvršenje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, u vezi sa članom 22. istog zakona. Član 142. preuzetog KZ SFRJ glasi:

“Ko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi da se prema civilnom stanovništvu vrše ubistva, mučenja, nečovječna postupanja, biološki eksperimenti, nanošenje velikih patnji ilipovreda tjelesnog integriteta ili zdravlja; raseljavanje ili preseljavanje ili prisilno odnarodnjavanje ili prevođenje na drugu vjeru; prisiljavanje na prostituciju ili silovanje; primjenjivanje

*mjera zastrašivanja i terora, uzimanje talaca, kolektivno kažnjavanje, protivzakonito odvođenje u koncentracione logore i druga protivzakonita zatvaranja, lišavanje prava na pravilno i nepristrasno suđenje; prisiljavanje na službu u oružanim snagama neprijateljske sile ili u njejoj obavještajnoj službi ili administraciji; prisiljavanje na prinudni rad, izgladnjavanje stanovništva, konfiskovanje imovine, pljačkanje imovine stanovništva, protivzakonito i samovoljno uništavanje ili prisvajanje u velikim razmjerama imovine koje nije opravdano vojnim potrebama, uzimanje nezakonite i nesrazmjerno velike kontribucije i rekvizicije, smanjenje vrijednosti domaćeg novca ili protivzakonito izdavanje novca, ili ko izvrši neko od navedenih djela, kaznit će se zatvorom **najmanje pet godina ili smrtnom kaznom.***

22. Iz citirane zakonske odredbe proizlaze sljedeći **opšti elementi krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva:**

- i. Djelo počinioca mora biti počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava, na način da je počinjenje djela usmjereno protiv civilnog stanovništva, dakle osobe koje ne učestvuju u oružanom sukobu ili su položile oružje ili su onesposobljene za borbu i koje su zaštićene odredbama Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12. avgusta 1949. godine;*
- ii. Kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije;*
- iii. Djelo počinioca mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom;*
- iv. Počinilac mora narediti ili počiniti djelo.*

23. Ovo vijeće prihvata sva utvrđenja i obrazloženja prvostepenog vijeća vezano za opšte elemente krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (da djelo počinioca mora biti počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava, da kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, da djelo počinioca mora biti povezano sa ratom, te da počinilac mora narediti ili počiniti djelo), imajući u vidu i činjenicu da su isti već utvrđeni prvostepenom presudom koja u tom dijelu nije ni osporavana žalbom odbrane, te je potvrđena presudom apelacionog vijeća i tako postala pravosnažna.

24. Inače, da bi se utvrdilo kršenje pravila međunarodnog prava, neophodno je da se utvrdi protiv koga je počinjenje bilo usmjereno, odnosno da li je djelo bilo usmjereno protiv posebne kategorije osoba koje su zaštićene članom 3. stav 1. Konvencije. U konkretnom slučaju, Vijeće je utvrdilo da je optuženi Mato Baotić krivičnopravne radnje preduzeo prema civilima i to prema oštećenima: Peri Božiću, S-2, Jovanu Cvijanoviću, dakle prema kategoriji lica koja uživaju zaštitu shodno odredbama zajedničkog člana 3. Konvencija.

25. Prema definiciji iz člana 3. stav 1. IV Ženevske Konvencije, zaštićene kategorije lica

su *“lica koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu usljed bolesti, rana, lišenja slobode ili iz bilo kojeg drugog razloga“*. Pored toga, prema članu 3. stav 2. iste Konvencije, ranjenici i bolesnici uživaju posebnu zaštitu. Dakle, u smislu odredbe zajedničkog člana 3. Konvencije, civilom se smatra lice koje *“ne učestvuje neposredno u neprijateljstvima”*.

26. Vijeće je navedeno svojstvo oštećenih, u prvom redu, utvrdilo na osnovu izjava samih oštećenih, od kojih je većina lišena slobode kod svojih kuća na području opštine Orašje. Također, Vijeće zaključuje da su svi zatvoreni civili nezakonito lišeni slobode jer, iako prema pravilima međunarodnog humanitarnog prava, zatvaranje civila u oružanom sukobu može biti dozvoljeno u izvjesnim okolnostima, ono je protupravno ako zatvaranje ili upućivanje zaštićenih lica na prinudni boravak nije apsolutno potrebno. Pored toga, čak iako je lišenje slobode u početku bilo u skladu sa pravom, ono prestaje onog trenutka kada se licu lišenom slobode onemogući da nadležni sud ili administrativni organ u što kraćem vremenskom roku ispita lišenje slobode.³

27. Oštećeni Pero Božić ističe da je do 09.05.1992.godine živio u selu Bukova Greda i da je radio kao poštar, kada su momci iz policije HVO-a došli ujutro oko 4 – 5, istjerali ih iz kuća i zatvorili u šupu Filipović Mirze, a poslije su prebaćeni u OŠ u Donjoj Mahali. S druge strane, oštećeni Jovan Cvijanović uhapšen je od strane pripadnika vojne policije u jednom stanu u Orašju, gdje se krio nakon što je pobjegao iz svog sela Bukova Greda, kada su odvodili srpsko stanovništvo, dok svjedok S2 za sebe govori da je uhapšen kao civil, te da je uhvaćen sam od strane HVO-a I to na putu prema selu Kopance, kada je krenuo da iseli svoju familiju, ali nije uspio proći.

28. Prema tome, imajući u vidu navedene iskaze svjedoka koji u tom dijelu ni odbrana nije dovela u sumnju niti jednim konkretnim dokazom, Vijeće nalazi da se u konkretnom slučaju zaista radilo o civilima, koji ne učestvuju direktno u neprijateljstvima, dakle o kategoriji koja uživa zaštitu shodno odredbama zajedničkog člana 3. Konvencije, kako je to utvrdilo i prvostepeno vijeće.

29. S druge strane vezano za status oštećenog Jove Stevanovića, sam oštećeni u toku svog svjedočenja je potvrdio da je bio pripadnik Druge Posavske jedinice i da je imao status vojnika i prilikom zarobljavanja 02.maja 1992.godine. Imajući u vidu definiciju ratnih zarobljenika na osnovu zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija isti se definišu kao *pripadnici oružanih snaga koji su bili izvan stroja usljed lišenja slobode ili nekog drugog razloga*, iz čega nesumnjivo proizlazi da je oštećeni Stevanović imao status ratnog zarobljenika.

³ Prvostepena presuda Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza, IT-95-14/2-T od 26.02.2001. godine, par. 286-287

30. Međutim, iako je vijeće nesumljivo utvrdilo da je oštećeni Stevanović imao status ratnog zarobljenika, usljed neispunjenosti drugih elemenata bića krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ, Apelaciono vijeće je optuženog oslobodilo optužbe za ovu tačku, o čemu će više riječi biti u dijelu koji se odnosi na obrazloženje oslobađajućeg dijela presude.
31. Vezano za postojanje sljedećeg elementa krivičnog djela *da kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije*, odbrana optuženog, tokom krivičnog postupka, nije sporila da je u vrijeme događaja obuhvaćenih optužnicom postojao oružani sukob na teritoriji Bosne i Hercegovine, konkretno na teritoriji opštine Orašje, između Hrvatskog vijeća odbrane (HVO) i Vojske Republike Srpske (VRS), a postojanje borbenih aktivnosti potvrdili su svjedoci Mirko Sarić, Pero Božić, Vlado Dervenić i Zlatko Porobić, kao i uložena materijalna dokumentacija, prije svega odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju neposredne ratne opasnosti od 09.04.1992. godine⁴, Odluke o proglašenju ratnog stanja Predsjedništva R BiH od 20.06.1992. godine⁵, Odluke Predsjedništva Srpske republike Bosne i Hercegovine o proglašenju neposredne ratne opasnosti od 15.04.1992. godine, potvrđena Odlukom Skupštine srpskog naroda u BiH od 12.05.1992. godine⁶, te Odluke Predsjedništva R BiH o ukidanju ratnog stanja od 28.12.1995. godine.⁷
32. Pored navedenog, provedeni dokazi potvrđuju i činjenice o uspostavljanju Hrvatske zajednice Herceg-Bosna, te njenih oružanih snaga pod nazivom Hrvatsko vijeće odbrane (HVO), kao i vojnu strukturu ovih oružanih snaga na pojedinim područjima BiH, uključujući i područje opštine Orašje, a s druge strane i formiranje Vojske Srpske Republike BiH, odnosno kasnije Vojske Republike Srpske (VRS), kao druge oružane strane u sukobu.⁸
33. Još jedan od uslova iz člana 142. KZ SFRJ jeste *da mora postojati veza između djela optuženog i oružanog sukoba*. Dakle, da bi se utvrdilo postojanje navedenog elementa, neophodno je sagledati status optuženog u inkriminisanom period, te postojanje uzajamnosti i zavisnosti izvršenja djela u odnosu na postojanje ranije obrazloženog oružanog sukoba, na širem području opštine Orašje. U konkretnom, Vijeće je ispitalo da li je *“postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri uticalo na*

⁴ Dokaz Tužilaštva BiH broj T-15

⁵ Dokaz broj T-20

⁶ Dokaz broj T-18

⁷ Dokaz broj T-24

⁸ Odluka ministarstva narodne odbrane Srpske Republike BiH o formiranju Teritorijalne odbrane Srpske republike BiH br. 1/92 od 16.04.1992. godine, Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike BiH broj 03-234/92 od 12.05.1992. godine i Odluka Skupštine srpskog naroda u BiH o formiranju Vojske Srpske Republike BiH od 12.05.1992. godine, Odluka Predsjedništva Srpske Republike BiH o formiranju, organizaciji, formaciji, rukovođenju i komandovanju Vojskom Srpske Republike BiH od 15.06.1992. godine, te Odluka o uspostavi Hrvatske zajednice Herceg-Bosna.

*sposobnost počinioca da poćini zloćin, njegovu odluku da ga poćini, naćin poćinjenja zloćina ili cilj s kojim je poćinjen”.*⁹

34. Odlućna ćinjenica kod utvrćivanja veze izmeću djela optućenog i orućanog sukoba jeste status optućenog u vrijeme izvršenja krivićnog djela, odnosno ćinjenica da je optućeni Mato Baotić, djelo poćinio kao pripadnik vojne policije 106. brigade HVO. Pripadnost optućenog ovoj vojnoj formaciji, te djelovanje ove formacije na podrućju općtine Orašje, zasigurno je uticalo na sposobnost optućenog da poćini krivićno djelo, te naćin poćinjenja i cilj s kojim je djelo poćinjeno.
35. Ćinjenica da je u inkriminisanom periodu optućeni Mato Baotić bio pripadnik 106. brigade HVO Orašje, odnosno pripadnik vojne policije, proizilazi i iz izvještaja koje je optućeni podnosio nadlećnoj komandi u svojstvu komandira II odjeljenja vojne policije 106. brigade HVO-a¹⁰, kao i iskaza brojnih svjedoka, izmeću ostalog i Vojina Milojevića, Zlatka Porobića, Ilje Stanića i drugih.
36. Vijeće nije prihvatilo tvrdnje Tućilaštva BiH da je optućeni u periodu od poćetka maja 1992. godine do kraja iste godine, obavljao funkciju zamjenika komandira Vojne policije 106. brigade HVO-a, a od poćetka 1993. godine do kraja septembra 1993. godine dućnost komandanta logora smještene u Osnovnoj školi u Donjoj Mahali, iz razloga što nije imalo ni jedan dokaz na navedene okolnosti, osim iskaza svjedoka koji su bili zatoćeni u navedenom objektu.
37. Takoćer, sam optućeni u svom iskazu u svojstvu svjedoka odbrane, naveo je da je bio komandir voda II odjeljenja vojne policije, kao i da je zamoljen od strane komandira vojne policije, Pere Vincetića, u desetom mjesecu 1992. godine, da preuzme zapovjedništvo pritvora i zatvora samo nad licima hrvatske nacionalnosti, koja lica su bila smještena u prostorijama škole u Donjoj Mahali.¹¹ Da je optućeni bio zapovjednik II odjeljenja vojne policije 106. brigade HVO Orašje, potvrdio je i svjedok odbrane Iljo Stanić.¹²
38. Prema tome, sve radnje koje je poćinio optućeni, poćinio je u svojstvu pripadnika vojne policije 106. brigade HVO Orašje, koja pozicija mu je upravo i omogućila da u vrijeme i u mjestu kako je to navedeno u izreci presude, izvrši navedena krivićna djela.
39. Kao posljednji općti element krivićnog djela Ratni zloćin protiv civilnog stanovništva jeste i taj da poćinilac mora ili direktno izvršiti nezakonito djelo ili narediti drugima

⁹ *Kunarac et al.*, predmet broj IT-96-23 i IT-96-23/1-A, presuda od 12.06.2002. godine, par. 58

¹⁰ Dokaz Tućilaštva broj T-38 - Izvješće o intervencijama za dan:10-11.06.1992.godine; T-34 Izvješće o intervencijama za dan 30-31.05.1992.godine>; T-2 – Izvještaj o intervencijama na dan 10.05.1992.godine;

¹¹ Transkript saslućanja optućenog Baotić Mate u svojstvu svjedoka odbrane, od 11.10.2016. godine

¹² Transkript saslućanja svjedoka Ilje Stanića, od 11.10.2016. godine

izvršenje istog, kako bi snosio odgovornost kao direktni počinitelj djela, a kako je to predmetnom optužnicom optuženom stavljeno na teret. Nakon razmatranja svih predočenih dokaza, Vijeće je zaključilo da je u konkretnom slučaju dokazano da je optuženi počinio radnje kao direktni izvršilac za koje je oglašen krivim u tačkama 1, 2, 3 osuđujućeg dijela izreke presude.

40. Apelaciono vijeće u cijelosti podržava utvrđenja prvostepene presude vezano za identitet optuženog imajući u vidu da je odbrana pokušavala dokazati da se radilo o drugom Mati. I za ovo Vijeće je bilo nesumnjivo da su u to vrijeme postojale dvije osobe po imenu Mato, da su obojica bili pripadnici vojne policije, te da se drugi Mato prezivao Živković i da je imao nadimak "Rakijica", ali iz iskaza saslušanih svjedoka i materijalnih dokaza jasno proizlazi da su se optuženi i Mato Živković itekako razlikovali, kako po fizičkom izgledu, tako i po funkcijama koje su u to vrijeme obavljali, a što su potvrdili i svjedoci Marija Tunde - Benković, Marko Benković, S-5.

41. Da su se optuženi Mato Baotić i osoba po imenu Mato Živković zvana "Rakijica" itekako fizički razlikovali, potvrdio je i svjedok odbrane Krešo Benković, koji je također bio pripadnik vojne policije 106. brigade HVO Orašje. Optuženog je poznavao i prije rata, obzirom da su komšije, te ga prilikom svjedočenja prepoznaje i u sudnici. Kada opisuje fizički izgled optuženog Baotića i osobe pod imenom Mato Živković, svjedok ističe da je Živković bio osoba nižeg rasta, te da je na licu imao *biljeg*, misli da je to posljedica neke povrede, a da mu je lice bilo puno prištića, te da je nosio kratku, gustu bradu, za razliku od optuženog, koji je bio, kako svjedok navodi, "*ovakav kao sad, sređen, počešljan, obrijan*".¹³ Također, za Matu Živkovića zna da je imao nadimak "Rakijica" iz razloga što je uvijek bio pijan.

42. Imajući u vidu naprijed navedeno, Apelacionog vijeća nalazi da su u konkretnom slučaju ispunjeni svi opšti elementi krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ.

(a) **Nečovječno postupanje**

43. Apelaciono vijeće je optuženog Matu Baotića u skladu sa članom 285. ZKP BiH oglasilo krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ u vezi sa članom 22. istog zakona, za radnje nečovječnog postupanja.

44. KZ SFRJ ne definira „nečovječno postupanje“ iz člana 142. Međutim, praksa MKSJ nudi mnogobrojne primjere tih konkretnih krivičnih djela i to: sakaćenje ili nanošenje

¹³ Transkript saslušanja svjedoka Kreše Benkovića od 04.10.2016. godine

teških tjelesnih povreda¹⁴; premlaćivanje i druge nasilne radnje¹⁵; nanošenje teških ili ozbiljnih povreda¹⁶; teške povrede tjelesnog ili duševnog integriteta¹⁷; ozbiljan napad na ljudsko dostojanstvo¹⁸; prisilni rad koji je izazvao tešku duševnu ili tjelesnu patnju ili povredu, ili je radnja predstavljala ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo¹⁹; deportacija i prisilno premještanje grupa civila²⁰; prisiljavanje na prostituciju²¹ i nestajanje ljudi pod prisilom²².

45. Kako bi se procijenila težina nekog djela, nužno je razmotriti sve činjenične okolnosti. Neke od tih okolnosti mogu na primjer biti: karakter radnje ili propusta, kontekst u kojem su se oni dogodili, lične prilike žrtve uključujući starost, pol i zdravstveno stanje, kao i fizičke, psihičke i moralne posljedice tog čina za žrtvu. Činjenica da djelo ima dugoročne posljedice može da bude od važnosti prilikom utvrđivanja težine djela²³.

46. Član 3. Evropske konvencije o ljudskim pravima ("EKLJP") utvrđuje da „Niko ne smije biti podvrgnut mučenju, ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju“. U predmetu *Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva* da bi zlostavljanje potpadalo pod ovaj član "ono mora dosegnuti minimalan nivo težine. Ocjena ovog minimuma je po prirodi stvari relativna i zavisi od svih okolnosti predmeta, kao što su trajanje takvog postupanja, njegove fizičke i duševne posljedice i, u nekim slučajevima, pol, godine starosti i zdravstveno stanje žrtve".²⁴

47. Evropski sud i Evropska komisija za ljudska prava razvili su opsežnu sudsku praksu koja se tiče raznih oblika zlostavljanja, kao što su mučenje, nečovječno i ponižavajuće postupanje, zabranjenih članom 3. EKLJP.²⁵ Na primjer, u predmetu *Tomasi protiv Francuske*, Evropski sud je utvrdio da se radi o očigledno nečovječnom postupanju kojim se krši član 3. u slučaju kada je podnosilac žalbe bio podvrgnut šamaranju, udaran nogama i rukama, udaran po podlaktici, prisiljavan da stoji duži vremenski period bez potpore, sa rukama vezanim liscama na leđima, kada su pljuvali na njega i prisiljavali ga da gol stoji ispred otvorenog prozora, kada je lišen hrane i kada mu je priječeno vatrenim oružjem. Evropski sud je smatrao da veliki broj udaraca koje je

¹⁴ Vidjeti predmet *Kvočka i dr.*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, broj IT-98-30/1, paragraf 208.

¹⁵ Ibid, paragraf 208.

¹⁶ Vidjeti predmet *Kordić i Čerkez*, presuda Žalbenog vijeća MKSJ, broj IT-95-14/2, paragraf 117.

¹⁷ Vidjeti predmet *Blaškić*, presuda žalbenog vijeća MKSJ, broj IT-95-14paragraf 239. predmet *Krstić*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, broj IT-98-33 paragraf 523.

¹⁸ Vidjeti predmet *Vasiljević*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragraf 239-240.

¹⁹ Vidjeti predmet *Naletilić i Martinović*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragrafi 271, 289, 303.

²⁰ Vidjeti predmet *Kupreškić i dr.*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragraf 566.

²¹ Ibid, paragraf 566.

²² Ibid, paragraf 566.

²³ Vidjeti predmet *Vasiljević*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragraf 235. Zatim vidjeti predmet *Blaškić*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragraf 243.

²⁴ *Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Presuda, Žalba br. 5310/71, 18.01.1978. godine, paragraf 162.

²⁵ *A protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Presuda 23.09.1998. godine, ESLJP, paragraf 20 (citira se *Costello-Roberts protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Presuda od 25.03.1993. godine, 247-C ESLJP (Ser.A) 1993).

zadobio g. Tomasi i njihov intenzitet predstavljaju dva elementa koja su dovoljno ozbiljna da se takvo postupanje smatra nečovječnim i ponižavajućim.²⁶ Sud je također smatrao da je postupanje „nečovječno“ ako je unaprijed planirano, ako se primjenjuje satima bez prekida i ako prouzrokuje stvarne tjelesne povrede ili intenzivnu fizičku i duševnu patnju.²⁷

48. Pored toga, Komisija za ljudska prava („Komisija“) je utvrdila da prisiljavanje da stoji zavezanih očiju i vezan 35 sati dok je slušao jauke drugih pritvorenika koji su mučeni, prijetnje da će biti kažnjen, i prisiljavanje da sjedi zavezanih očiju i nepokretan na madracu tokom više dana predstavljaju nečovječno postupanje.²⁸ Takođe, kada je osoba tokom zatočenja podvrgnuta zlostavljanju kao što su udarci pendrekom u koljena, prijetnje noževima, udaranje nogama dok leži na zemlji, uzastopno udaranje palicama, željeznim cijevima i pendrecima, a zatim ostavljena bez ikakve ljekarske pomoći bez obzira na povrede glave i tijela, to predstavlja okrutno i nečovječno postupanje.²⁹
49. Razmotrivši značenje nečovječnog postupanja u kontekstu međunarodne prakse, vijeće nalazi da je nečovječno postupanje namjerna radnja ili propust, to jest, radnja koja je, objektivno sudeći, namjerna a ne slučajna, koja uzrokuje tešku duševnu ili fizičku patnju ili predstavlja ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo ili povrede tjelesnog integriteta.
50. Osnovano Tužilaštvo ukazuje i na standarde iz presude Evropskog suda za ljudska prava u predmetu *Velikog vijeća Bouyid protiv Belgije*, gdje Sud, razmatrajući minimalni prag ozbiljnosti koji mora biti dosegnut da bi neko postupanje moglo biti kvalifikovano kao mučenje, nečovječno ili ponižavajuće ponašanje, utvrdio da **svaka neopravdana upotreba sile od strane policijskih službenika prema osobama koje su pod njihovim nadzorom predstavlja ponižavajuće postupanje, čak i kada sama fizička sila (npr, šamar) nije bila tolikog intenziteta da bi ostavila trajne posljedice.**³⁰
51. Pored samih iskaza oštećenih, Apelaciono vijeće se prilikom utvrđivanja praga nečovječnog postupanja rukovodilo i opštim zdravstvenim stanjem, strahom koje je osoba morala osjećati prilikom svakog premlaćivanja i loše ishrane, uskraćivanje ljekarske pomoći, te da sve te okolnosti predstavljaju odlučne činjenice za utvrđivanje da li je konkretne prilike dostignut prag nečovječnog postupanja koji je sadržan u zajedničkom članu 3. Ženevskih konvencija tj; jednog od bitnih elemenata krivičnog djela ratnog zločina.

²⁶ *Tomasi protiv Francuske*, 13 EHRR 1, 1993, paragraf 115.

²⁷ *Lorse i drugi protiv Holandije*, Presuda, Žalba br. 52750/99, 04.05.2003. godine, paragraf 60. Vidjeti predmet *Gasal Nisvet*, presuda Suda BiH, broj S 1 1 K 003485 12 Kžk od 18.12.2013.godine;

²⁸ *Soriano de Bouton protiv Urugvaja*, br. 37/1978. Pomenut ranije u fusnoti 12, str. 163.

²⁹ *Leslie protiv Jamajke*, br. 564/1993, paragraf 9.2.; *Bailey protiv Jamajke*, br. 759/1997, paragraf 9.3.

³⁰ *Bouyid protiv Belgije*, zahtjev br. 23380/09, presuda Velikog vijeća od 28. rujna 2015.godine, par. 105-107.

52. Apelaciono vijeće je u kontekstu utvrđivanja da li predmetno postupanje predstavlja nečovječno postupanje i ocjene žalbenih navoda, imalo u vidu i sudsku praksu *MKSJ-a*³¹, gdje se navodi da je stepen tjelesne ili duševne patnje koji se traži za dokazivanje nečovječnog postupanja ili okrutnog postupanja *niži* od stepena koji se traži za djelo mučenja..³²
53. Da bi se neko postupanje moglo okarakterisati kao nečovječno, neophodno ga je cijeliti u svakom konkretnom slučaju, ovisno o vrstama samih radnji, ali i posljedica koje te radnje izazivaju po žrtve i njihov tjelesni i duševni integritet, okruženja i prilika, tj. konteksta u kojima se radnje prema žrtvama poduzimaju kao i ovisno o njihovom trajanju i intenzitetu.
54. Posljedice ne moraju da budu trajnog karaktera da bi ponašanje kojim je izazvano bilo okarakterisano kao nečovječno postupanje. Dovoljno je da se radi o ponižavajućem postupanju, koje mora biti teže od ojađenosti, nelagode ili poniženja.
55. Da bi se sagledao cjelokupni kontekst dešavanja za vrijeme zatočeništva u OŠ Donja Mahala, vijeće je sa naročitom pažnjom analiziralo dijelove iskaza svjedoka koji se odnose na atmosferu straha. Tako svjedok Jovo Cvijanovića opisujući dane zatočeništva navodi da je *optuženi Mato* “spustio pištolj kao kauboj kad je pucao u sijalicu u sobi među nama. Došao je nešto da li je bio pijan, vjerovatno jeste, počeo da rafala. Izvadio u jednom trenutku pištolj i opalio u sijalicu”. Svjedok S2 navodi da se dešavalo da ljudi umiru u zatočeništvu, te opisuje maltretiranje Aćima Cvijanovića, u kojem su pored *pripadnika HVO vojske učestvovali Pero i g. Baotić Mato, Šikan i još neki ljudi*. “Uzeli odsječak od drveta, raširio pet prstiju, sjekao prst po prst. Prvi Pera. Nije prošlo dugo i Aćim je preminuo“. Sve naprijed navedeno ukazuje u kakvoj atmosferi straha su se zlostavljanja oštećenih provodila, o čemu je ovo vijeće vodilo računa prilikom ocjene karaktera radnji optuženog Mate Baotića.
56. Imajući u vidu naprijed navedene standarde za nečovječno postupanje, Apelaciono vijeće je radnje optuženog posmatralo u kontekstu cjelokupnog položaja u kojem su se nalazili oštećeni. Pri tome je imalo u vidu da su premlaćivanja poduzimana odmah nakon njihovog zarobljavanja, da je njihovo opće zdravstveno stanje bilo narušeno, uz činjenicu da su svakodnevno živjeli u strahu za vlastiti život, te van razumne sumnje utvrdilo da je radnjama opisanim pod tačkama 1, 2, 3 osuđujućeg dijela presude, optuženi Mato Baotić, kršeći pravila međunarodnog prava, za vrijeme rata, kao pripadnik HVO-a, nečovječno postupao prema civilima, na način da je (tačka1) *snažno tukao Peru Božića metalnim lancem po čitavom tijelu, naročito leđima, uslijed*

³¹ Predmet Naletilić, presuda pretresnog vijeća, paragraf 246, predmet Kvočka, presuda pretresnog vijeća paragraf 161; Predmet radislav Krstić, presuda pretresnog vijeća od 02.08.2011.godine, paragraf 513;

čega je oštećenom popucala koža na leđima, zatim (tačka 2) zajedno za Vincetić Perom i Ivom Filipovićem zv. „Čorak“ snažno udarao oštećenog Jovu Stevanovića rukama i pesnicama i da je (tačka 3) u dva- tri navrata izvodio S2 na ispitivanje gdje ga je tokom ispitivanja zajedno sa drugim pripadnicima vojne policije HVO udarao stisnutim pesnicama i nogama obuvenim u vojničke čizme po čitavom tijelu.

57. Vijeće također ističe da su sva trojica oštećenih Pero Božić, Jovan Cvijanović, svjedok S-2, ali i drugi saslušani svjedoci, koji su bili zatočeni u OŠ u „Donjoj Mahali“ potvrdili da je zaista postojala učionica koja je služila za ispitivanje i udaranje zatvorenika. Pa tako svjedok Jovan Cvijanović u svom iskazu jasno pravi razliku između učionice u kojoj su ispitivani i tučeni i drugih prostorija u školi, te na pitanje tužioca gdje su ga odveli navodi: „ U istu učionicu gdje se tuklo“, a zatim kada je opisivao jedno od premlaćivanja od strane Pere Vincetića i Mate Baotića, naveo je da su bili u učionici gdje se tuklo 13 mjeseci“. Takođe, svjedok Pero Božić navodi da su izvođeni, u drugu učionicu na ispitivanje, te pravi razliku između prostorije gdje su boravili i gdje su ispitivani.

(i) Tačka 1. osuđujućeg dijela presude

58. Vijeće je izvršilo manje intervencije u činjeničnom dijelu tačke 1. osuđujućeg dijela presude, koje se odnose na preciziranje radnje izvršenja optuženog i vremenskog okvira vodeći računa da isto nije na štetu optuženog i ne dirajući u subjektivni i objektivni identitet optužnice, pa je u tom smislu precizirao vremenski okvir ostavljajući riječi “tokom ljeta 1992.godine”, a ispustivši iz činjeničnog opisa riječi koje su slijedile “ili jeseni” , jer se događaj po navodima svjedoka desio u toku ljeta. Vijeće je činjenični opis djela dalje prilagodilo sadržaju iskaza svjedoka Pere Božića, čiji iskaz je vijeće našlo vjerodostojnim i autentičnim, pa je slijedom njegovog iskaza iz činjeničnog opisa datog u optužnici ispustilo dio koji se odnosi na tvrdnju da je optuženi oštećenog tukao metalnim lancem i po glavi i da je usljed toga nastupila posljedica pucanja kože i na glavi.

59. Iz iskaza oštećenog Pere Božića proizilazi, da je optuženi Mato Baotić, kao pripadnik HVO-a, nečovječno postupao prema njemu na način da je tačno neutvrđenog dana tokom ljeta 1992.godine u logoru Donjoj Mahali, u učionici koja je služila za ispitivanje i udaranje zarobljenih civila srpske nacionalnosti nanosio mu snažne fizičke i psihičke bolove tako što je, nakon što je svjedok doveden u pomenutu prostoriju i po naredbi optuženom poznatog vojnog policajca u strahu za svoj život skinuo se do pojasa i

³² Da su isti kriteriji za dokazivanje stepena tjelesne i duševne patnje kod nečovječnog postupanje i hotimičnog nanošenja teške patnje ili ozbiljne povrede. Ovo krivično djelo razlikuje se od krivičnog djela nečovječnog postupanja iz razloga što zahtijeva tešku duševnu ili tjelesnu povredu. Djela u kojima se šteta koju uzrokuju odnosi samo na dostojanstvo neke osobe ne svrstavaju se pod krivično djelo hotimičnog nanošenje teške patnje ili ozbiljne povrede.

sjeo na stolicu, *snažno tukao Peru Božića metalnim lancem koji je imao kod sebe po čitavom tijelu, naročito po leđima, uslijed čega je oštećenom popucala koža na leđima, te je krvario iz rana nanesenih udarcima.*

60. Odbrana je u svojim završnim riječima osporavala kredibilitet svjedoka Pere Božića, smatrajući iskaz ovog svjedoka neuvjerljivim i nejasnim, uz tvrdnju da se iz njega ne može jasno zaključiti da je predmetne radnje prema njemu poduzeo baš optuženi, odnosno da su njegove eventualne radnje prouzrokovale zabranjenu posljedicu. Pri tome je naglašavano da u sudski spis nije uložena medicinska dokumentacija oštećenog. U kontekstu kredibiliteta ovog svjedoka braniteljica je uložila i presudu Okružnog vojnog suda u Bosanskom Brodu, broj KI-11/93 od 12.05.1993.godine, iz kojeg proizilazi da je oštećeni Pero Božić učestvovao u pripremanju oružane pobune, čime je počinio krivično djelo Oružana pobuna iz člana 124. stav 1.KZ SFRJ.
61. Suprotno stavu odbrane Vijeće je iskaz oštećenog Pere Božića prihvatilo kao vjerodostojan i autentičan, dovodeći ga u vezu i sa iskazima drugih svjedoka koji su u isto vrijeme bili protivpravno zatvoreni u istim prostorijama, te van razumne sumnje utvrdilo da je optuženi Mato Baotić udarao Peru Božića metalnim lancem po čitavom tijelu, od kojeg mu je koža na leđima popucala i uslijed čega je krvario.
62. Vijeće smatra da je svjedok svoje nedorečenosti iz direktnog ispitivanja dodatno pojasnio i u vezi sa istim otklonio svaku sumnju u toku unakrsnog ispitivanja i u odgovorima na pitanja Suda. U tom dijelu iskaza, svjedok Božić je bio veoma jasan i decidan i u pogledu uloge i preduzetih radnji od strane optuženog lično, koga je inače poznavao od ranije, te u vezi sa povredama koje mu je optuženi nanio i posljedicama istih.
63. Da je svjedok bio zatočen u osnovnoj školi Donja Mahala odbrana nije ni osporavala, a tu činjenicu su nesumnjivo potvrdili i svjedoci Senahid Džudžić, Petar Cvijanović, Vojin Milojević i svjedok „S-2“.
64. Oštećeni Pero Božić je u toku direktnog ispitivanja naveo da je izvođen u druge prostorije škole, gdje je tučen i zlostavljan od strane pripadnika vojne policije na sve moguće načine. Na pitanje tužioca da li ga je ikad optuženi na bilo koji način zlostavljao, svjedok je tada odgovorio da misli da jeste, ali da se ne može sjetiti datuma. Tada je takođe rekao da misli da ga je optuženi tukao lancem po golim leđima i svuda po tijelu, kuda god stigne. Istakao je da se radilo o lancu za pse, dužine 2 metra. Sjećao se da se premlaćivanje desilo u prostorijama škole, ali ne i vremena početka i završetka, jer je bilo više premlaćivanja. Rekao je takođe da misli da ga optuženi nakon toga više nije maltretirao, jer je nakon razgovora zeta i Pere Vincetića i on bio „zaštićen“.
65. Analizom iskaza svjedoka, Apelaciono vijeće zapaža da je svjedok svoje odgovore davao u smislu „mislim ovo, mislim ono...“ pri čemu je analizom sadržaja njegovih odgovora, kada se dovedu u vezu sa onim što je nakon toga rekao prilikom unakrsnog ispitivanja od strane₂₁ odbrane i odgovarajući na pitanja suda,

došlo do zaključka da se ne radi o svjedokovoj nesigurnosti, kako je to zaključilo prvostepeno vijeće, nego o specifičnom vokabularu i načinu izražavanja svjedoka.

66. Naime, dovodeći u vezu navedeni sadržaj iskaza svjedoka dat prilikom direktnog ispitivanja sa sadržajem odgovora svjedoka u unakrsnom ispitivanju i sadržajem odgovara na pitanja sudećeg vijeća, prema stavu Apelacionog vijeća otklanjene su sve nejasnoće i dileme u vezi s tim zbog čega je svjedok odgovore počinjao sa riječju „ mislim“ i kako ocjeniti njegov iskaz. U tom dijelu iskaza svjedok je bio vrlo jasan i kategoričan u tvrdnji da ga je upravo Mato Baotić, koga je inače od ranije poznao, tukao metalnim lancem po leđima, da je to udaranje trajalo kraći vremenski period i da se radilo o par udaraca. Na pitanje braniteljice optuženog „da li ga je za vrijeme kada ga je Mato Baotić udarao, istovremeno udarao i neko od drugih prisutnih vojnika HVO-a i koliko je to udaranje trajalo“, svjedok je odgovorio da se „ne može sjetiti da li ga je udarao još neko pored Mate Baotića“, te u vezi sa trajanjem istakao „ da je udaranje trajalo duže, ne bi to preživio“ iz čega jasno proizlazi da je tom prilikom svjedok trpio jake bolove i teške posljedice, a što je potvrdio i u odgovorima na upit predsjednice vijeća.

67. Tako je svjedok na pitanje predsjednice vijeće „da li je imao povrede od udaraca koje mu je zadao Mato Baotić i da li je trpio bolove od istih“, svjedok Pero Božić rekao da mu je uslijed tih udaraca popucala koža na leđima i da je krvavio.

68. Prilikom ocjene iskaza svjedoka Božića vijeće je zaključilo da je iskaz svjedoka objektivna i da je svjedok govorio istinu. U njegovom iskazu vijeće nije našlo postojanje motiva da optuženog tereti za više od onoga što je stvarno učinio i što mu se stavljalo na teret. U prilog takvog zaključka govori činjenica da je svjedok prilikom pokazivanja ožiljaka u sudnici, na pitanje sudije da li je taj ožiljak na glavi od lanca, odgovorio: „Nije direktno od lanca, to je drugi čovjek uradio“. Za rane nanesene udarcima lancem od strane optuženog, svjedok je rekao da su površinske i da su zarasle. Isto tako, svjedok je na pitanje predsjednika vijeća da uporedi intenzitet premlaćivanja koja je zadobio od optuženog i intenzitete od udaraca eventualno drugih i da li ga je još neko tukao lancem, decidno odgovorio da ga niko drugi sem Mate nije tukao lancem ali su mu“ drugi lomili ruke, noge, testise“. Sve navedeno, kada se dovede u vezu i sa iskazom svjedoka Jovana Cvijanovića da je optuženi Mato Baotić i njega tukao metalnim lancem, za šta je optuženi i pravosnažno osuđen presudom Suda BiH broj S1 1 K 020032 15 Kri, od 09.12.2016.godine, nesumnjivo potvrđuje da je optuženi Mato Baotić zaista pri udaranju zatočenika koristio metalni lanac, te da je svjedok Božić govorio istinu i da nema nikakvog opravdanog razloga da mu se ne povjeruje.

69. Imajući u vidu sve navedeno, prema ocjeni Apelacionog vijeća ne stoje prigovori odbrane kojim se osporava kredibilitet svjedoka Pere Božića. Prema ocjeni vijeća, nesumnjivo je da je upravo optuženi, a ne Mato Rakijica, niti neko treći, poduzeo radnje navedene u činjeničnom dijelu tačke 1 izreke ove presude. U prilog takvog zaključka svakako ide i činjenica da je svjedok detaljno opisao optuženog i bez dileme

ga prepoznao na pokazanim fotografijama i u sudnici.

70. Podvedeći ovako utvrđeno činjenično stanje pod utvrđene međunarodne standarde za nečovječno postupanje, vijeće je zaključilo da udaranje metalnim lancem po čitavom tijelu koje je optuženi Mato Baotić poduzimao prema oštećenom Peri Božiću, od čega je oštećenom popucala koža na leđima i od čega je krvario, u uslovima zatočeništva, stalnog straha za život i bez ljekarske pomoći, nesumnjivo predstavlja ozbiljno ugrožavanje ne samo fizičkog integriteta oštećenog, nego i njegovog ličnog dostojanstva i da isto predstavlja nečovječno postupanje.

(ii) Tačka 2. osuđujućeg dijela presude

71. Nakon što je izvršilo manje intervencije u činjeničnom opisu, a koje se odnose na vrijeme izvršenja djela, Apelaciono vijeće je optuženog Matu Baotića našlo odgovornim i za tačku 2. osuđujućeg dijela izreke presude, to jest da je *u periodu od 12.06.1992. godine do kraja avgusta 1992. godine, sam ili zajedno sa drugim, njemu poznatim, pripadnicima HVO, nanosio snažne fizičke i psihičke bolove civilu Jovanu Cvijanoviću, na način da je sredinom juna 1992. godine, nakon što je oštećeni doveden u jednu od učionica u OŠ u Donjoj Mahali, koja je služila za ispitivanje i udaranje zatvorenika, zajedno sa V.P. i F.I., a nakon što je oštećenog Pero udario višežilnim kablom u predjelu desne nadlaktice, uslijed kojeg udarca je Jovan zadobio povredu ruke, **snažno udarao oštećenog rukama i pesnicama.***

72. Na navedene okolnosti je saslušan oštećeni Jovan Cvijanović koji je najprije govorio o svom zarobljavanju, mjestima gdje je zatvaran i maltretiranjima koja su prethodila dolasku u Osnovnu školu u Donjoj Mahali, gdje je i ranije bio. Istakao je da je "na batinjanje izvođen 21-22 puta i još jedno 100 puta napolju". Pored tuče na samom dolasku, uslijedila su maltretiranja 3 dana zeredom. On je došao na red 13. 06. 1992. kada je izveden iz prostorije u kojoj je zatočen u jednu od učionica, u kojoj su bili optuženi Mato Baotić, Filipović Ivo zvani "Ćorak", uglavnom njih "tri, četiri". Tvrdi da ga je "Mato prvi udario u stomačinu", te još neko iza leđa. Tada je iza leđa čuo glas Pere Konja, koji je rekao "ko nam je to stigao", u kojem trenutku je osjetio jak bol uslijed udarca višežilnim kablom po desnoj ruci od strane Pere Konja, nakon čega mu je ruka "otišla unazad" te je nije mogao vratiti u prvobitni položaj. Tvrdi da je dalje udaran od Čorka i Baotića, šamarima i pesnicama. **Sjeća se da ga je optuženi te prilike udario pesnicom dva ili tri puta, ali da nije gubio svijest.** Oštećeni se također nije mogao sjetiti da li je krvario, ali je rekao da je udaranje tada trajalo 10 do 15 minuta. Izvođen je i narednih dana, 14. i 15. juna, ali ga Mato nije tada udarao, nego samo posmatrao kako drugi udaraju.

73. Svjedok Cvijanović je takođe govorio i o događaju 23. 08. 1992. kada ga je optuženi tukao lancem za pse po leđima 10-15 puta i naredio mu da pjeva pjesmu o Mati i

Bobanu, što je morao učiniti. Tvdió je da ga je optuženi sa Šikanom izvodio još jednom i tukao oko pola sata, a zatim pričao o boksanju Mate i Pere i drugim događajima za koje je optuženi već osuđen tačkom 4 prvostepene presude, potvrđene u tom dijelu.

74. Apelaciono vijeće je u cjelosti prihvatilo iskaz svjedoka Cvijanovića kao vjerodostojan i objektivan, ne našavši nikakvog razloga zbog čega svjedoku ne bi trebalo vjerovati. Radi se o svjedoku koji je bio žrtva postupaka optuženog i drugih, za koga je logično da najvjerodostojnije može govoriti o onome što je on lično preživio.
75. Apelaciono vijeće je prihvatajući iskaz oštećenog Cvijanovića kao vjerodostojan i autentičan, uskladilo činjenični opis ove tačke optužnice sa sadržajem iskaza ovog svjedoka, koji je bio precizan da se premlaćivanje desilo 13.06.1992.godine, tako da je u tom smislu iz datog činjeničnog opisa izostavilo riječi “ *tačno neutvrđenog dana*”, te u posljednjem dijelu, vezano za opis na koji način je optuženi tukao oštećenog, ispustilo riječ *stisnutim*, jer sam pojam pesnica podrazumjeva da je šaka bila stisnuta.
76. Zlostavljanje kojem je Jovan Cvijanović bio izložen od strane optuženog Mate Baotića, a koje je opisano u tački 5a) optužnice, ne može biti posmatrano izolovano od radnji preduzetih od strane Pere Vincetića, već kao jedna cjelina, naročito imajući u vidu da se i za ovu tačku optuženi teretio da je postupao kao saizvršilac. Oštećeni Jovan Cvijanović u svom iskazu navodi da ga je optuženi Baotić udario dva tri puta rukama i pesnicom, nakon povrede ruke koju je zadobio od strane Pere Vincetića nanesene višežilnim kablom. Cijeneći iskaz ovog svjedoka u kontekstu ranije navedenih kriterija koji su postavljeni u međunarodnom pravu za ovo krivično djelo, apelaciono vijeće zaključuje da radnje optuženog predstavljaju radnje nečovječnog postupanja.
77. Pored događaja 13.06.1992. godine, oštećeni – svjedok Cvijanović je, kao što je već navedeno, u svom iskazu opisao više različitih premlaćivanja koje je pretrpio, konstatujući da je tučen jednom u junu i tri puta u augustu mjesecu. Oštećeni je prilikom opisivanja događaja koji se desio 13.06.1992.godine, naveo da je tortura trajala 13., 14., i 15. 06.1992.godine, ali da ga optuženi Mato Baotić tukao samo 13.06., ali ne i 14. i 15.06.1992.godine. Odbrana je isticala da je oštećeni samo govorio o posljedicama koje je zadobio od strane Pere Konja, te da se iz samog iskaza oštećenog ne može izvući zaključak da je optuženi u slučaju da se dokažu navodi optužnice za ovu tačku počinio povredu međunarodnog humanitarog prava.
78. Međutim, apelaciono vijeće je analizom sadržaja iskaza svjedoka Jovana Cvijanovića utvrdilo da je optuženi Mato Baotić poduzimao zabranjene radnje prema istom, te da su radnje optuženog, s obzirom na cjelokupan kontekst u kome su se dešavale, dovele do *snažnih fizičkih i psihičkih bolova* kod oštećenog, da su predstavljale i ozbiljan atak na njegovo dostojanstvo, te da su dosegle prag nečovječnog

postupanja.

79. Po ocjeni vijeća, Baotićevo postupanje nije moguće cijeniti izolovano, kako to odbrana radi, već u kontekstu okolnosti i vremena u kojima su se predmetni događaji odigrali, pa i posljedica premlaćivanja koje mu je nanio Pera Konj, jer se očigledno radilo o prostorno i vremenski istom događaju gdje je oštećena osoba tokom zatočenja bila podvrgnuta zlostavljanju kao što su udarci višežilnim kablom, šamaranju i udarcima pesnicom, te izložena kontinuiranim prijetnjama smrću, a nakon toga ostavljena **bez ikakve ljekarske pomoći bez obzira na povrede glave i tijela**. Opisano postupanje predstavlja okrutno i nečovječno postupanje i prema standardima uspostavljenim od strane Evropskog suda za ljudska prava u predmetu *Leslie protiv Jamajke*.³³
80. Stoga Apelaciono vijeće, u konkretnom slučaju smatra apsolutno neprihvatljivim prigovore odbrane koja ističe da je oštećeni u konkretnom slučaju govorio samo o povredama koje je zadobio od Pere Konja, te da u odnosu na njega radnje optuženog nisu prešle prag nečovječnog postupanja, te nalazi optuženog odgovornim i za ovu tačku optužnice.

(iii) Tačka 3. osuđujućeg dijela presude

81. Apelaciono vijeće je optuženog Matu Baotića oglasilo krivim i za radnje koje je poduzimao prema oštećenom S2, i to da ga je u dva ili tri navrata odvodio u prostoriju za ispitivanje, te prilikom ispitivanja o srpskim vojnim položajima, zajedno sa drugim pripadnicima HVO, udario pesnicama i nogama obuvenim u vojničke čizme po čitavom tijelu. Nakon udaranja od strane optuženog Baotića, oštećeni po vlastitim tvrdnjama nije krvario, ali je svaki put padao na pod, a premlaćivanje je svaki put trajalo 15-20 minuta.
82. U ovoj tački optužnice vijeće je izvršilo intervencije u činjeničnom opisu, ispustivši zadnji dio „*dok su ga drugi vojni policajci udarali raznim palicama*“, jer provedeni dokazi nisu potvrdili ovaj dio činjeničnog opisa.
83. Analizom iskaza oštećenog koji je svjedočio pod pseudonimom S2, apelaciono vijeće je utvrdilo da je opisujući period svoga zarobljeništva, oštećeni opisao premlaćivanja koja su se desila u šupi u kojoj je prethodno bio zatvoren, a zatim premlaćivanja koja su se desila u prostoriji u OŠ u Donjoj Mahali.
84. Oštećeni na početku svog iskaza navodi da je dana 02.05.1992. godine uhvaćen od strane HVO, zajedno sa Maksom Gajićem, Jovom Stevanovićem i Senahidom

³³ *Leslie protiv Jamajke*, br. 564/1993, paragraf 9.2.; *Bailey protiv Jamajke*, br. 759/1997, paragraf 9.3.

Džudžićem i odveden u neku šupu, za koju nije siguran da li je bila smještena u naselju Ugljara ili u naselju Donja Mahala. Dok je boravio u šupi, sjeća se da je izvođen i ispitivan u smjene, uglavnom o tome gdje su položaji VRS. U toku unakrsnog ispitivanja svjedok pojašnjava da ga u šupi Mato nije tukao, ali ga jeste maltretirao zajedno sa drugim tjerajući ga da stoji na *prstima od ruku i na prstima na nogama*. Onda je prebačen u Osnovnu školu u Donjoj Mahali. U školi je bila posebna prostorija u koju su ih izvodili i tukli svaki dan. U toku unakrsnog ispitivanja oštećeni dodatno pojašnjava dešavanja u OŠ "Donja Mahala", te navodi da ga je optuženi Mato Baotić izvodio lično par puta, a ispitivanje je trajalo 15-20 minuta, nekad po danu, a nekad po noći. Opisujući jedno od tih prelaćivanja koje je optuženi Mato Baotić poduzeo prema njemu, svjedok navodi da ga je optuženi tukao lično nogama, *čizmama i šamarao ga, te da nije krvario, ali je od udaraca čizmama padao dolje*.

85. Prema ocjeni vijeća, nesumnjivo je optuženi lično izvodio svjedoka- oštećenog iz prostorije u kojoj je bio zatočen i odvodio ga u posebnu prostoriju za ispitivanje i prelaćivanje, te prelaćivao oštećenog S-2 za vrijeme njegovog boravka u OŠ Donja Mahala i to u dva tri navrata, pri čemu je oštećeni opisao jedno prelaćivanje i posljedice koje je zadobio, odnosno opisao obrazac po kojem su se prelaćivanja odvijala.
86. Upoređujući navode oštećenog da ga je optuženi "*udarao nogama i rukama šamarao*", sa činjeničnim opisom iz optužnice gdje se navodi "*udarao stisnutim pesnicama i nogama obuvenim u vojničke čizme*", vijeće ne nalazi da postoje sadržajne razlike, jer se faktički radi o prelaćivanju rukama i nogama koje su bile obuvene u vojničke čizme.
87. Imajući u vidu sve navedeno i okolnosti u kojima je optuženi fizički i psihički zlostavljao oštećenog, te činjenicu da je isti na pitanje o posljedicama po zdravlje koje je zadobio prelaćivanjem od strane optuženog Mate Baotića naveo da i danas osjeća bolove u predjelu kičme, apelaciono vijeće je ocijenilo neprihvatljivim navode branioca da se ne može tvrditi da je radnjama optuženog dosegnut prag nečovječnog postupanja.
88. Naprotiv, okolnosti gdje se prelaćivanje dešavalo i to svakodnevno, a koje nije poduzimao samo optuženi, nego i brojni drugi, činjenica da je oštećeni S-2 bio protivpravno zatvoren i držan u maloj i neuslovnoj prostoriji, bez dovoljno hrane, vode i ljekarske pomoći, u stalnom strahu za život, posmatrane u cijelini sa pojedinačnim događajem prelaćivanja oštećenog S2 od strane optuženog, prema ocjeni ovog vijeća prelaze prag nečovječnog postupanje, jer ne samo da su zabranjene radnje optuženog uzrokovale psihičke i fizičke posljedice kod oštećenog, već je takvo postupanje predstavljalo ponižavajuće i nehumano postupanju, koje je bilo teže od ojađenosti, nelagode ili poniženja, a što su zahtjevi propisani u međunarodnom pravu da bi se neko postupanje smatralo nečovječnim postupanjem.
89. Dakle, sve ove radnje fizičkog maltretiranja koje je optuženi lično činio i u sadejstvu

sa drugim, u kontekstu vremena, mjesta i okruženja predstavljaju nečovječno postupanje prema članu 142. stav 1. KZ-a BiH, prema civilima i pojačavaju njihove duševne patnje, izazvane bespomoćnošću, strahom po vlastiti život i činjenicom da su bili potpuno prepušteni na milost i nemilost vojnicima pod čijom su kontrolom bili.

90. Kod ovakvog stanja stvari Vijeće nije imalo ni jedan valjan razlog da ne pokloni vjeru svjedoku S 2., kao i prethodnim svjedocima - oštećenim. Ovo posebno ako se ima u vidu činjenica da svjedoci nisu imali dilema u vezi identiteta optuženog, da u toku svjedočenja Vijeće nije primjetilo da svjedoci pokušavaju optuženom staviti na teret veću kriminalnu količinu od onoga što se stvarno desilo. Polazeći od toga da su se događaji koji su predmet optužnice dešavali kao dio zlostavljanja koje se provodilo svakodnevno, da su se svjedoci istovremeno bojali i za svoju sigurnost i vlastiti život, Vijeće nalazi da je u takvim okolnostima sasvim logično i prihvatljivo da se svjedoci nisu mogli sjetiti baš svih detalja događaja i što se vremenski ponekad nisu mogli dovoljno precizno odrediti.

b. Subjektivni element

91. Za Vijeće nema sumnje da je u okolnostima ratnih događanja optuženi Mato Baotić prema sve trojici oštećenih u ovom predmetu, kao i drugim zatočenicima, imao dominirajući položaj i moć, da je optuženi bio u povlaštenom statusu naspram potčinjenih žrtava, a da su istovremeno oni bili u stanju beznađa i stalnom strahu za vlastiti život, zbog čega je optuženi bio svjestan svog položaja nadmoći mogao preduzeti i preduzeo zabranjene radnje koje su imale za posljedicu povrede fizičkog i psihičkog integriteta i dostojanstva oštećenih.

92. *Mens rea (subjektivni element)* za nečovječna djela iz ovog člana zadovoljen je kada je počinitelj u trenutku činenja ili nečinjenja imao namjeru da nanese tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili da izvrši težak napad na ljudsko dostojanstvo žrtve, ili ako je znao da će to njegovo činenje ili nečinjenje vjerovatno prouzrokovati tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili teški napad na ljudsko dostojanstvo i ponio se sa namjerom da to učini.

93. U konkretnom slučaju, optuženi je bio svjestan i znao je da će svojim postupcima oštećenim nanijeti velike tjelesne i duševne patnje i pojačati strah za sopstveni život, ali je navedene radnje htio i svojom voljom izvršio. Do ovakvog zaključka Vijeće je došlo svestranom analizom i ocjenom provedenih dokaza pojedinačno i u međusobnoj povezanosti, a o čemu je detaljnije već bilo riječi u obrazloženju prethodnog dijela presude.

94. Nadalje, Vijeće je našlo da je optuženi odgovoran kao saizvršilac za sve tačke osuđujućeg dijela presude. U članu 22. KZ SFRJ navodi se: "Ako više lica, učestvovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način, zajednički učine krivično

djelo, svako od njih kaznit će se kaznom propisanom za to djelo". Saizvršilaštvo po ovom članu podrazumijeva više lica, zajedničko činj enje i zajedničku namjeru.

95. U vezi s navedenim, Vijeće je, van svake razumne sumnje, našlo dokazanim da je optuženi, zajedno sa drugim pripadnicima vojne policije 106. brigade HVO Orašje, preduzeo zabranjene radnje, a kako je to već navedeno i obrazloženo u pojedinačnim tačkama osuđujućeg dijela presude. U skladu sa sudskom praksom, u slučaju postupanja više izvršilaca, dovoljno je dokazati da isti postupaju zajedno i da su odgovorni kao neposredni izvršioc i u nečovječnom postupanju prema žrtvama. Imajući u vidu sve okolnosti pod kojima je došlo do izvršenja navedenih radnji, to je na osnovu ponuđenih dokaza bilo moguće izvesti zaključak van svake razumne sumnje da je i optuženi Mato Baotić učestvovao u materijalnim elementima krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva, te da je odgovoran za posljedice koje su nastupile kod žrtava.

B. OSLOBAĐAJUĆI DIO IZREKE PRESUDE

96. Za razliku od prethodne tri tačke, apelaciono vijeće nije našlo dokazanim van svake razumne sumnje počinjenje krivičnopravne radnje opisane pod tačkom 7 precizirane optužnice (tačka II izreke ove presude), te je u tom dijelu optuženog oslobodilo krivice po osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH.

97. Vijeće je optuženog oslobodilo od optužbe, usljed nedostatka dokaza, poštujući i slijedeći princip *in dubio pro reo* iz člana 3 ZKP BiH, prema kome se sve činjenice koje idu na štetu (*in peius*) optužene osobe moraju sa sigurnošću dokazati, a ako se to ne postigne, uzima se kao da one i ne postoje. S druge strane, prema istom principu, sve činjenice koje idu u korist (*in favorem*) optužene osobe, uzimaju se da postoje i onda kada su učinjene vjerovatnim.

98. Naime, optuženom se ovom tačkom optužnice stavljalo na teret da je *neutvrđenog dana, od polovine maja 1992.godine do početka avgusta 1992.godine, u desetak navrata, sam ili zajedno sa drugim njemu poznatim pripadnicima vojne policije HVO-a, nanosio snažne fizičke i psihičke bolove ratnom zarobljeniku Jovi Stevanoviću, na način što ga je izvodio iz prostorije gdje su bili zatvoreni i dovodio u učiniocu za ispitivanje i udaranje, gdje ga je u nekoliko navrata sam, a ponekad i sa drugim pripadnicima vojne policije, tukao pesnicama po čitavom tijelu, pa kada bi oštećeni pao na pod onda ga udarao nogama obuvenim u vojničke čizme.*

99. Vijeće nije moglo van razumne sumnje zaključiti da se iskaz oštećenog Jove Stevanovića u kome opisuje kako ga je optuženi Mato Baotić tukao pesnicama u predjelu prsa, upravo odnosio na događaj iz optužnice, a ne neki drugi koji nije obuhvaćen optužnicom. Tako oštećeni Jovo Stevanović opisuje dva događaja premlaćivanja, navodeći da je optuženi Mato Baotić poduzimao

zabranjene radnje prema njemu, no vremenski se određuje da se događaj desio u jesen, dok se događaji iz optužnice odnose na period od polovine maja do početka augusta 1992.godine.

100. Naime svjedok Jovo Stevanović navodi da se sjeća da ga je optuženi Mato Čikin izveo u jednu prostoriju, gdje je zatekao još jednog vojnog policajca, visokog, plavog, koji ga je držao odpozadi, za koje vrijeme ga je optuženi udarao pesnicama u grudni koš i da je zadobio više udaraca. Svjedok zatim opisuje još jedno premlaćivanje od strane optuženog Baotića, kojom prilikom oštećeni nije izveden sam, nego sa trojicom, četvoricom, kada ih nije tukao samo optuženi Baotić, veći i drugi pripadnici HVO. Opisujući kako su ih premlaćivali, oštećeni Jovo Stevanović navodi da su ih tukli, neko nogama, neko bejzbol palicom, neko vojnom palicom, a kada bi pali na zemlju od zadobijenih udaraca, prilazili bi i šutali ih nogama. Na pitanje tužioca da li ga je i optuženi Baotić udarao nogama, oštećeni je odgovorio da jeste i to jedne prilike kada su svi izvedeni, njih jedno 17-18, kada su Borovljani bili sa njima u zatvoru i kada su ih sve zajedno tukli. Na pitanje kada se događaj desio, oštećeni je odgovorio u jesen.

101. Iz iskaza svjedoka dakle nesumnjivo proizilazi da je isti više puta premlaćivan, u čemu je svjedok bio veoma uvjerljiv i po ocjeni vijeća sasvim objektivan, zbog čega mu vijeće u potpunosti vjeruje. Međutim, iz njegovog iskaza, koji ni jednim drugim dokazom nije doveden u ozbiljnu sumnju, ne proizilazi da se ijedan od opisanih događaja desio u periodu od polovine maja do početka augusta 1992.godine, kako je to navedeno u činjeničnom opisu optužnice, nego u jesen, što je itekako bitno, jer su predmet optužnice premlaćivanja koja su se dogodila u tom, precizno navedenom periodu, a ne ona koja su se dogodila u jesen iste godine.

102. Pored toga, činjenični opis radnje izvršenja optuženog u optužnom aktu ni u drugim segmentima sadržajno ne odgovara iskazu oštećenog. Tako iz optužnice proizilazi da je optuženi izvodio oštećenog iz prostorije u kojoj su bili zatvoreni i dovodio u jednu učionicu u osnovnoj školi, što je prethodilo udaranju od strane optuženog i drugih pripadnika u **desetak navrata**. U daljem tekstu se zatim navodi da je optuženi tukao oštećenog Stevanovića **nekoliko puta** sam, a **ponekad** i sa drugim. I pored toga što se radi o konfuziji u pogledu broja radnji u kojima je učestvovao optuženi, sve navedeno je u suprotnosti sa onim što je sam oštećeni tvrdio, a to je da je u osnovnoj školi u Donjoj Mahali više puta tučen, ali ga je sam optuženi **samo jednom** izveo. Opisujući događaj kada ga je optuženi tukao udaranjem pesnicom i nogama, kada bi on pao na patos, naveo je da se radilo o jeseni.

103. Imajući u vidu navedeno i držeći se predmeta i okvira optužnice određenog datim činjeničnim opisom, apelaciono vijeće, samo na osnovu iskaza svjedoka-oštećenog koji govori o događajima u jesen, a ne u inkriminisanom periodu, te u nedostaku drugih dokaza kojim bi se van svake razumne sumnje utvrdila osnovanost navoda optužnice, nije imalo drugog izbora nego da poštujući princip *in*

dubio pro reo optuženog oslobodi krivnje za ovu tačku optužnice.

C. ODLUKA O KAZNI

104. Obzirom na utvrđeno činjenično stanje, vijeće je optuženom izreklo kaznu zatvora u trajanju 6 godina za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. KZ SFRJ, te ga uzimajući kao utvrđenu ranije izrečenu kaznu zatvora u trajanju od 10 godina za počinjeni krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. KZ SFRJ, po presudi BiH broj S1 1 K 020032 15 Kri od 09.12.2016. godine, osudilo na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 13 godina, primjenom odredbi člana 49. (odmjeravanje kazne osuđenom licu) u vezi sa članom 48. stav 3. KZ SFRJ, pri čemu na strani optuženog Vijeće nije našlo postojanje naročito olakšavajućih okolnosti, smatrajući pri tom da je izrečena krivična sankcija u trajanju od 13 godina srazmjerna težini djela i učešću i ulozi optuženog, te da će se sa istom postići svrha kažnjavanja u smislu odredaba iz člana 33, 38, 41. KZ SFRJ.
105. Vijeće je prilikom odmjeravanja kazne optuženom cijeno sve okolnosti koje su od značaja za odmjeravanje kazne u smislu odredbe člana 41. KZ SFRJ, a naročito granice kazne propisane zakonom, svrhu kažnjavanja, kao i sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća i to: stepen krivice, pobude iz kojih je djelo izvršeno, okolnosti pod kojim je izvršeno, raniji život učinitelja, njegove lične prilike i držanje nakon počinjenog krivičnog djela. Pri tome je vijeće imalo uvidu da je optuženi neosuđivan, porodičan, otac četvoro djece, ali i otežavajuću okolnost vezano za ispoljenu bezobzirnost i upornost optuženog u izvršenju pojedinačnih inkriminacija.
106. Vijeće je dakle pošlo od ranije utvrđenih olakšavajućih i otežavajućih okolnosti, kao i činjenice da je za navedeno krivično djelo za koje je optuženi oglašen krivim propisana kazna zatvora od najmanje 5 godina, te našavši optuženog odgovornim za tri radnje nečovječnog postupanja kod krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (tačka 1, 2, 3 osuđujućeg dijela presude), istom izreklo kaznu u trajanju od 6 (šest) godina zatvora.
107. Imajući to u vidu, kao i ranije utvrđenu kaznu zatvora od 10 (deset) godina, izrečenu prvostepenom presudom, potvrđenom u tom osuđujućem dijelu, ovo vijeće je primjenom odredbi KZ SFRJ o jedinstvenoj kazni (član 49. KZ SFRJ i 48. stav 3. KZ SFRJ), odlučilo da ovom presudom optuženom izrekne jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 13 (trinaest) godina.
108. Po ocjeni ovog vijeća, radnjama iz tačaka 1, 2, 3 osuđujućeg dijela ove presude je u odnosu na ono što je ranije utvrđeno i presuđeno, znatno povećana kriminalna količina krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1.

KZSFRJ, što se moralo reflektovati i na ukupnu, jedinstvenu kaznu na koju je optuženi osuđen

109. Na osnovu člana 50. stav 1. KZ SFRJ, vrijeme koje je optuženi Mato Baotić proveo u pritvoru, u periodu od 12.08.2015. godine pa nadalje, ima se uračunati u izrečenu kaznu zatvora.

D. ODLUKA O TROŠKOVIMA KRIVIČNOG POSTUPKA, IMOVINSKO PRAVNOM ZAHTJEVU

110. Vijeće je u smislu člana 188. stav 4. ZKP BiH, prihvatajući kao vjerodostojne i relevantne dokaze odbrane uložene u toku drugostepenog postupka na okolnost da je optuženi trenutno slabog imovnog stanja³⁴, istog oslobodilo obaveze da naknadi troškove ovog dijela krivičnog postupka provedenog pred Apelacionim vijeće, uz ocjenu da bi plaćanjem tih troškova bilo dovedeno u pitanje izdržavanje njegove porodice i njihov normalan život. S obzirom na to, određeno je da troškovi krivičnog postupka u tom dijelu padaju na teret budžetskih sredstava.

111. U odnosu na oslobađajući dio presude, na osnovu člana 189. stav 1. ZKP BiH, optuženog je također valjalo osloboditi dužnosti naknade troškova krivičnog postupka u tom dijelu.

³⁴ Privremeno odobrenje socijalne pomoći na ime Kate Baotić od dana:19.12.2016.godine; Potvrda za Agenciju za socijalne slučajeve , Kata Baotić, od dana:02.05.2016.godine; Potvrda o boravku na ime Ane Baotić, od dana:04.02.2016.godine; Potvrda o pohađanju dobrovoljne soc.godine, Ana Baotić, od dana:17.08.2017.godine; Potvrda o boravku na ime Danijel Baotić, od dana:20.06.2016.godine; Potvrda o pohađanju škole na ime Danijel Baotić za 2016/17 godinu; Potvrda o prijavi boravka na ime Kata Baotić od dana 18.04.2016.Potvrda o prijavi računa –jezička škola Sprachtreff Frankfurt, od 16.09.2016; Ispisnica na ime Ružica Baotić, od :18.01.2017.godine; Potvrda o boravku na ime Kata Baotić od dana:04.02.2016.; Potvrda AWO na ime Kata Baotić, od:17.08.2016.godine; Otkaz radnog odnosa na ime Baotić Mato, od dana:07.09.2015.godine sa izvadkom žiro računa;Uvjerenje Poreske uprave Federacije BiH, Kantonalni porezni ured Županijski ured Orašje , broj:13-02/01-15-1-00030172/17 od 26.05.2017.godine, kojim se utvrđuje da Baotić Mato nema obaveza prema poreskoj evidenciji; Uvjerenje poreske uprave Federacije BiH , Kantonalni porezni ured Županijski ured Orašje , broj:13-02/01-15-1-00030138/17 od 30.08.2017.godine, kojim se utvrđuje da Baotić Mato nema obaveza prema poreskoj evidenciji; Izjava data notaru Ivu Oršoliću, dana:16.06.2017.godine na ime Kate Baotić , supruge optuženog u kojoj izjavljuje da nema vrednije imovine , niti je vlasnik nekretnina , nakita , plemenitih metala , niti ima novčanih štednih uloga oročenih depozita i sl.; Uvjerenje Općinskog Suda u Orašju, zemljišno knjižni odjel, broj:118/2017.godine, od dana:26.05.2017.godine,da Mato Baotić nije upisan kao vlasnik nekretnina na području Opštine Orašje; Spomenica na ime Mato Baotić za sudjelovanje na 7 ŠIVP OS RH, od 23.08.2017.godine; Pohvalnica na ime Mato Baotić za uzorno izvršavanje vojnopolicijskih zadaća, od dana 02.04.1996.godine; Spomenica domovinskog rata na ime Mato Baotić , odluka predsjednika RH dr.Franje Tuđmana, od dana:20.08.1997.godine; Ministarstvo Odbrane RH –značka policije sa pečatom na ime Mato Baotić od dana:10.04.1997.godine; Odlikovanje na ime Mate Baotića redom hrvatskog Pletera , odlukom predsjednika RH , dr. Franje Tuđmana , od dana:24.12.1996.godine

112. Na osnovu odredbi člana 198. stav 2. i 3. ZKP BiH, oštećeni se sa imovinsko pravnim zahtjevom upućuju na parnicu, budući da podaci prezentirani vijeću u toku ovog krivičnog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno, ni za djelimično presuđenje o tome.

ZAPISNIČAR
Pravni savjetnik
Elma Čorbadžić

PREDSJEDNIK VIJEĆA
S U D I J A
Mirza Jusufović

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena, shodno članu 317 a stav 1 tačka b ZKP BiH (prema kome je nužna pretpostavka za pravo žalbe na drugostepenu presudu činjenica da je prvostepena presuda bila **u cjelini** oslobađajuća, a ne samo u njenim pojedinim tačkama, a u drugim osuđujuća).

ANEKS PRESUDE

1. Dokazi preuzeti iz prvostepenog postupka:

Na prijedlog Tužilaštva BiH, u toku postupka saslušani su sljedeći svjedoci: zaštićeni svjedok "S-3" dana 16.02.2016. godine; zaštićeni svjedok "S-4" dana 23.02.2016. godine; Marija Tünde-Benković dana 08.03.2016. godine; Marko Benković dana 08.03.2016. godine; Pero Božić dana 22.03.2016. godine; Jovan Cvijanović dana 22.03.2016. godine; zaštićeni svjedok "S-2" dana 29.03.2016. godine; Jovo Stevanović dana 29.03.2016. godine; Mirko Sarić dana 05.04.2016. godine; Sretko Dragojlović dana 05.04.2016. godine; Vlado Dervenić dana 05.04.2016. godine; Zlatko Porobić dana 19.04.2016. godine; Milo Krunic dana 19.04.2016. godine; Petar Cvijanović dana 19.04.2016. godine; Ilija Makismović dana 26.04.2016. godine; Senahid Džudžić dana 26.04.2016. godine; Spasoje Ristanić dana 10.05.2016. godine; Cvijetin Maksimović dana 10.05.2016. godine; Slobodan Panić dana 10.05.2016. godine; zaštićeni svjedok "S-5" dana 17.05.2016. godine; Nikola Čikojević dana 31.05.2016. godine, dok su zapisnici o saslušanju svjedoka Vojina Milojevića i Ive Matuzovića, dati u fazi istrage, pročitani na nastavku glavnog pretresa održanom dana 31.05.2016. godine, a u skladu odredbe člana 273. stav 2. ZKP BiH.

U svojstvu vještaka, a po prijedlogu Tužilaštva BiH, saslušani su: dr Vjekoslav Kovačevića dana 31.05.2016. godine i prof. dr Alma Bravo – Mehmedbašić dana 06.06.2016. godine. Kao punomoćnica oštećenih Marije Tünde-Benković, "S-4" i "S-5", saslušana je advokat Nedžla Šehić, a na okolnosti postavljanja imovinskopravnih zahtjeva.

U svojstvu svjedoka odbrane optuženog, u toku postupka saslušani su sljedeći svjedoci: Nada Oršolić dana 12.07.2016. godine; Pavo Kobaš dana 12.07.2016. godine; Kata Baotić dana 12.07.2016. godine; Ilija Vincetić dana 12.07.2016. godine; Pejo Delić dana 30.08.2016. godine; Ivo Klaić dana 30.08.2016. godine; Ivo Matuzović dana 30.08.2016. godine; Marko Maskaljević dana 06.09.2016. godine; Ilija Baotić dana 06.09.2016. godine; Pavo Stanić dana 06.09.2016. godine; Ilija Knežević dana 27.09.2016. godine; Antun Maskaljević dana 27.09.2016. godine, Marko Jurić dana 27.09.2016. godine; Marjan Martinović dana 04.10.2016. godine; Kata Simić dana 04.10.2016. godine; Krešo Benković dana 04.10.2016. godine; Iljo Stanić dana 11.10.2016. godine; te optuženi Mato Baotić u svojstvu svjedoka odbrane dana 11.10.2016. godine.

a) Dokazi Tužilaštva BiH

T-1	Zapisnik o saslušanju svjedoka S-4 broj T20 0 KTRZ 0002867 12 od 19.10.2015. godine, zajedno s foto albumom broj T20 0 KTRZ 0002867 12 od 28.09.2015 godine, foto album iz istrage i foto albumom na osnovu kojeg je svjedok prepoznala lice na nastavku glavnog pretresa 23.02.2016. godine, datiran na 28.08.2015. godine
T-2	Izveštaj o intervenciji od 10.05.1992. godine - potpisan od zapovjednika odjeljenja Baotić Mate, kopija ovjerena pečatom Hrvatskog memorijalnog centra
T-3	Zapisnik o prepoznavanju lica od 05.02.2015. godine sa fotoalbumom, od 23.01.2015. i 28.09.2015. godine godine – potpis Tünde-Benković Marija
T-4	Zapisnik o prepoznavanju lica od 05.12.2015. godine sa fotoalbumom od 23.01.2015. i 28.09.2015. godine – potpis Benković Marko
T-5	Zapisnik o prepoznavanju broj T20 0 KTRZ 0002867 12 od 08.10.2015. godine i fotoalbum Božić Pero
T-6	Zapisnik o prepoznavanju broj T20 0 KTRZ 0002867 12 od 08.10.2015. godine i fotoalbum Cvijanović Jovan
T-7	Zapisnik o prepoznavanju osoba broj T20 0 KTRZ 0002867 12 od 13.10.2015. godine, uz dva fotoalbuma broj T20 0 KTRZ 0002867 12 jedan od 28.09.2015. s potpisom od 13.10.2015. godine i jedan od 28.09.2015. godine s potpisom svjedoka od 29.03.2016. godine –Stevanović Jovo
T-8	Zapisnik o ispitivanju svjedoka Maksimović Ilije broj T20 0 KTRZ 0002867 12 od 28.10.2015. godine
T-9	Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0002867 12 od 28.09.2015. godine svjedok S-5 17.05.2016. godine potpisala, Fotoalbuma broj T20 0 KTRZ 0002867 12 od 28.09.2015. godine, koji je svjedok S-5 potpisala 27.10.2015. godine, zajedno sa Zapisnikom o prepoznavanju lica iz CJB Doboj broj 11-04/4-230-618/15 od 27.10.2015. godine
T-10	Nalaz i mišljenje vještaka prim. dr Kovačević Vjekoslava od 23.05.2016., uz Naredbu TBIH za vještačenje svjedoka Milojević Vojina od 10.05.2016. godine i zdravstveni karton lica Milojević Vojin
T-11	Zapisnik o saslušanju svjedoka Milojević Vojina broj T20 0 KTRZ 0002867 12 od 30.10.2015. godine
T-12	Zapisnik o saslušanju svjedoka Matuzović Ive broj KT-RZ-49/06 od 18.03.2011. godine, uz Izvod iz MKU za lice Matuzović Ivo broj 03-13-202-3-94/2015 od 03.09.2015. godine

T-13	<p>Naredba za vještačenje svjedoka – oštećene, Tužilaštvo BiH, Posebno odjeljenje za ratne zločine, broj: T 20 0 KTRZ 0002867 12, od 19.02.2016. godine</p> <p>Naredba za vještačenje svjedoka – oštećene „S-5“, Tužilaštvo BiH, Posebno odjeljenje za ratne zločine, broj: T 20 0 KTRZ 0002867 12, od 10.05.2016. godine</p> <p>Naredba za vještačenje svjedoka – oštećene „S-1“, Tužilaštvo BiH, Posebno odjeljenje za ratne zločine, broj: T 20 0 KTRZ 0002867 12, od 02.03.2016. godine</p> <p>Sudsko – psihijatrijsko vještačenje svjedoka – oštećene „S-1“, po vještaku prof. dr Bravo-Mehmedbašić Alma, neuropsihijatar, od 18.03.2016. godine</p> <p>Sudsko – psihijatrijsko vještačenje svjedoka – oštećene „S-4“, po vještaku prof. dr Bravo-Mehmedbašić Alma, neuropsihijatar, od 29.02.2016. godine</p> <p>Sudsko – psihijatrijsko vještačenje svjedoka – oštećene „S-5“, po vještaku prof. dr Bravo-Mehmedbašić Alma, neuropsihijatar, od 24.05.2016. godine</p>
T-14	<p>Otpusnica bolnice u Komlu, broj protokola 856/92 (prijevod od 30.08.1994. godine), sa originalom na mađarskom jeziku; Ljekarski karton, akušersko odjeljenje broj 2829 od 05.06.1992. godine (prijevod), sa kopijom ljekarskom kartona na mađarskom jeziku; dokument operacija – odvijanje porođaja (pobačaja) od 05.06.2016. godine (prijevod), sa kopijom dokumenta na mađarskom jeziku; dokument Tužilaštva BiH, broj T20 0 KTRZ 0002867 12 od 08.03.2016. godine, o predaji medicinske dokumentacije</p>
T-15	<p>Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju neposredne ratne opasnosti od 09.04.1992. godine (Sl. list R BiH, godina I, broj 1 od 09. aprila 1992. godine)</p>
T-16	<p>Uredba Predsjedništva BiH o ukidanju tadašnjeg Republičkog štaba Teritorijalne odbrane i uspostavi štaba Teritorijalne odbrane Republike BiH od 09.04.1992. godine (Sl. list R BiH, godina I, broj 1. od 09. aprila 1992. godine)</p>
T-17	<p>Odluka ministarstva narodne odbrane Srpske Republike BiH o formiranju Teritorijalne odbrane Srpske republike BiH br. 1/92 od 16.04.1992. godine</p>
T-18	<p>Odluka Predsjedništva Srpske republike Bosne i Hercegovine o proglašenju neposredne ratne opasnosti od 15.04.1992. godine potvrđena Odlukom Skupštine srpskog naroda u BiH od 12.05.1992. godine (Sl. Glasnik godina I, broj 6, 12-17. maj 1992. godine);</p>
T-19	<p>Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike BiH broj 03-234/92 od 12.05.1992. godine i Odluka Skupštine srpskog naroda u BiH o formiranju Vojske Srpske Republike BiH od 12.05.1992. godine (Sl. glasnik, godina I, broj 6, 12-17 maj 1992. godine)</p>
T-20	<p>Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja od 20.06.1992. godine (Sl. list R BiH broj 7, 20 juni 1992. godine);</p>
T-21	<p>Odluka Predsjedništva Srpske Republike BiH o formiranju, organizaciji, formaciji i rukovođenju i komandovanju Vojskom Srpske Republike BiH od 15.06.1992. godine</p>

T-22	Odluka o uspostavi Hrvatske zajednice Herceg-Bosna (dokument MKSJ, br: 03270528, 03270529) te, <u>dana 27.09.2016. godine uložen dokaz</u> Odluka o uspostavi Hrvatske zajednice Herceg-Bosna, haški broj 00608300-00608301
T-23	Odluka o izmjenama i dopunama odluke o uspostavi Hrvatske zajednice Herceg-Bosna (dokument MKSJ ERN br: 00570602)
T-24	Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja od 28.12.1995. godine, stupila na snagu 22.12.1995. godine („Službeni list R BiH“ 50/95)
T-25	Dopis broj T20 0 KTARZ 0002867 12 od 20.08.2015. godine, upućen MUP PK, PU Orašje
T-26	Dopis MUP PK sa prilogom - skenirani karton lične karte, Odsjek za administraciju i potporu Orašje, broj 02-3/5-13-1185/15 od 24.08.2015. godine
T-27	Personalni karton časnika na ime Baotić Mato Matični karton na ime Baotić Mato Jedinični karton na ime Baotić Mato
T-28	Uvjerenje o državljanstvu općine Orašje na ime Baotić Mato, broj 03-13-204-3-14/15 od 28.01.2015. godine
T-29	Potvrda opštinske organizacije Crvenog krsta, opštine Šamac, broj 68/98 od 15.02.1999. godine
T-30	Osnovni podaci o pripadniku HVO-a 106. brigade Bosanske Posavine na ime Baotić Mato
T-31	Spisak pripadnika voda vojne policije gdje se pod rednim brojem 11. nalazi ime Baotić Mato zv. Čikin kao Zapovjednik II odjeljenja
T-32	(ne nalazi se na spisku dokaza iz optužnice) ali je isti Tužilaštvo uložilo - zamolnica za pružanje međunarodne pravne pomoći Državnom odvjetništvu RH-Odsjek za ratne zločine, uz prilog dopisa Ministarstvu pravde BiH broj: T20 0 KTRZ 000 1245 08 od 07.07.2014. godine
T-33	Naredba za dan 27.05.1992. godine br. 9/00 HVO-a, 106. brigade Bosanske Posavine, Vojne policije
T-34	Izvješće o intervencijama za dan 30.-31.05.1992. godine, HVO-a, 106. brigade Bos. Posavine, Vojne policije
T-35	Spisak zatvorenika broj 124/92 106. brigade Bos.Posavine, Voda vojne policije
T-36	Spisak vojnih policajaca HVO-a, 106. brigade Bos. Posavine, Vojne policije Orašje, od dana 21.07.1992. godine
T-37	Dnevno izvješće za 27.-28.10.1992. godine, broj 01-4-183/92 od 28.10.1992. godine HZHB-a, HVO-a, Glavnog stožera vojne policije, Orašje
T-38	Izvješće o intervencijama za dan 10.-11.06.1992. godine, od 21.05.2008. godine, HVO-a 106. brigade Bos. Posavine, Vojne policije
T-39	Spisak pripadnika vojne policije-Glavni stožer od dana 10.11.1992. godine-Glavni stožer vojne policije Orašje od dana 10.11.1992. godine
T-40	Spisak lica koja se nalaze u zatvoru vojne policije Orašje od dana 11.11.1992. godine, Glavni stožer vojne policije Orašje

T-41	Dnevno izvješće dan 18.-19.11. 1992. godine , broj: 01-4-205/92 od 19.11.1992. godine.RBiH, HZHB, HVO, Glavni stožer vojne policije, Orašje
T-42	Dnevni izvještaj od 20.11.1992. godine HVO-a, 106. brigade Bosanske Posavine, Orašje
T-43	Spisak lica koja se nalaze u izolaciji za dan 11.12.1992. godine, RBiH, HZHB, Glavni stožer vojne policije, Orašje
T-44	Spisak lica koja se nalaze u zatvoru vojne policije Orašje za dan 15.01.1993. godine, RBiH, HZHB, HVO, Glavni stožer vojne policije, Orašje
T-45	Spisak lica koja se nalaze u izolaciji za dan 15.01.1993. godine RBiH, HZHB, HVO, Glavni stožer vojne policije, Orašje
T-46	Spisak lica koja se nalaze u zatvoru vojne policije Orašje za dan 02.02.1993. godine, RBiH, HZHB, HVO, Vojna policija 5. bojne Orašje
T-47	Izvješće pritvor-zatvor, za dan od 10.02. do 11.02.1993. godine, RBiH, HZHB, HVO, Vojna policija 5. bojne Orašje
T-48	Izvješće pritvor-zatvor za dane od 09. do 12.04.1993. godine, RBiH, HZHB, HVO, Vojna policija 5. bojne Orašje, od dana 11.04.1993. godine
T-49	Spisak vojnih policajaca koji sprovode zarobljenike na relaciji: Orašje-Županja-Zagreb-Karlovac-Split-Ljubuški od 15.07.1993. godine RBiH, HZHB, HVO, 5. bojna vojne policije Orašje
T-50	Cjelokupan spis Vojnog tužilaštva Orašje na ime Vincetić Pero, broj: 784/94 od 06.07.1994. godine
T-51	Izvod iz kaznene evidencije za Baotić Matu, broj: 02-2/4-1-04-7-3/15 od dana 23.01.2015. godine
T-52	Dnevno izvješće broj 01-4-189/92 od 03.11.1992. godine za 02.-03.11.1992. godine

b) Dokazi odbrane

O-1	Fotografija, original, uložena na ročištu dana 12.07.2016. godine
O-2	Fotografija, original, uložena na ročištu dana 12.07.2016. godine
O-3	Zahvalnica na ime Zoran Simić od 28.04.2013. godine (kopija, nema ovjere)
O-4	Dopis TBIH
O-5	Optužnica Tužiteljstva BiH broj T20 KTRZ 0001109 11 od 17.02.2012. godine protiv Vidović Marca (Vincetić Pere)
O-6	Kompletan spis Vojnog tužilaštva Orašje broj 784/94 (kaznena prijava od 28.06.1994. godine, dopis Vojnog tužiteljstva Orašje broj: Kt-784/94 od 04.08.1994. godine, dopis Vojnog tužiteljstva Orašje broj: Kt-784/94 od 22.09.1994.godine, službena zabilješka Vojnog tužiteljstva Orašje broj: Kt-784/94 od 12.10.1994.godine, izvod iz spisa uz zabilješku od 12.10.1994.godine, te medicinska dokumentacija uz prijevod sa mađarskog jezika.
O-7	HVO, Uprava Vojne policije Orašje - Analiza zapovjednog kadra od 17.08.1993. godine

O-8	Prva Orašanska brigada - Zapovijed o zatvaranju utvrđivanju teritorija od 11.05.1992. godine
O-9	Prijedlog za postavljanje časnika u upravi VP-e broj 02-4/3-01-1470/93 od 26.06.1993. godine, haški broj 01518303
O-10	HVO, Odjel obrane - Rješenje broj 02-1-730/93 od 28.06.1993. godine, haški broj 01518300
O-11	Zapovijed o formiranju satnije vojne policije broj 317/92 od 07.06.1992. godine
O-12	Vojna policija - Pregled događanja na području HR HB 1992./1993. "Kriminal", haški broj 01543881 – 01543904
O-13	Žarko Krstanović - "Genocidom protiv Srba (1992 - 1994)", izdavač Komitet za prikupljanje podataka o izvršenim zločinima protiv čovječnosti i međunarodnog prava
O-14	Okružni vojni sud Bosanski Brod (Orašje) - Rješenje broj KV-4/93 od 26.05.1993.godine o produženju pritvora Božić Peri
O-15	Okružni vojni sud u Bosanskom Brodu (Orašje) - Rješenje broj Ki-11/93 od 12.05.1993. godine o sprovođenju istrage protiv Božić Pere
O-16	Okružni vojni sud Bosanski Brod (Orašje) - Optužnica broj Kt. 85/93 od 07.06.1993. godine protiv Gavrić Anđelka i dr.
O-17	Vojni sud Orašje - Presuda broj K-13/93 od 27.04.1994. godine protiv optuženih Gavrić Anđelka i dr.
O-18	Općinski sud u Orašju - Rješenje broj K-104/97 od 13.12.1997.godine o primjeni amnestije protiv osuđenih Gavrić Anđelka i dr.

O-19	Dopis Hrvatskog memorijalnog-dokumentacijskog centra domovinskog rata, Zagreb, Republika Hrvatska, od 30.05.2016. godine, u prilogu dokumenti: Dnevno izvješće: 02.-03.10.1992. godine, broj: 01-4-158/92 od 03.10.1992. godine; Dnevno izvješće: 03.-04.10.1992. godine, broj: 01-4-159/92 od 04.10.1992. godine; Dnevno izvješće: 04.-05.10.1992. godine, broj: 01-4-160/92 od 05.10.1992. godine; Dnevno izvješće: 07.-08.10.1992. godine, broj: 01-4-163/92 od 08.10.1992. godine, Dnevno izvješće: 12.- 13.10.1992. godine, broj: 01-4-168/92 od 13.10.1992. godine, Dnevno izvješće: 19.-20.10.1992. godine, broj: 01-4-175/92 od 20.10.1992. godine; Izvješće na dan 07.09.1992. godine, broj: 01-4-132/92 od 07.09.1992. godine, Izvješće na dan 11.09.1992. godine, broj: 01-4-136/92 od 11.09.1992. godine; Izvješće na dan 13.09.1992. godine, broj: 01-4-138/92 od 13.09.1992.godine,; Dnevno izvješće: 16.-17.09.1992.godine, broj : 01-4-142/92 od 17.09.1992.godine Dnevno izvješće: 17.-18.09.1992.godine, broj: 01-4-143/92 od 18.09.1992.godine Dnevno izvješće: 19.-20.09.1992.godine, broj: 01-4-145/92. od 20.09.1992.godine Izvješće za dan: 24.-25.1992. godine, broj: 077/92 od 25.09.1992. godine Dnevno izvješće: 26.-27.1992. godine, broj: 01-4-152/92 od 27.09.1992. godine Izvješće o intervencijama za dan: 14.-15.08.1992. godine, broj: 109/92 od 15.08.1992. godine Dnevno izvješće za dan: 16.-17.08.1992. godine, broj: 01-4-111/92 Izvješće o intervencijama za dan: 07.-08.06.1992.godine, Izvješće o intervencijama za dan: 15.-16.06.1992. godine, broj: 48/92 od 16.06.1992. godine, Izvještaj o intervencijama na dan: 15.05.1992. godine; Naredba za dan: 20.05.1992. godine, broj 1/00, Izvještaj o intervencijama za dan: 20.05.1992. godine, Naredba za dan: 23.05.1992.godine, broj: 5/00; Naredba za dan: 24.05.1992. godine, broj: 6/00; Naredba za dan: 25.05.1992. godine, broj: 7/00; Naredba za dan: 26.05.1992. godine, broj: 8/00; Naredba za dan: 27.05.1992. godine, broj: 9/00; Izvješće o intervencijama za dan: 30.-31.05.1992. godine
O-20	Zapisnik Tužiteljstva BiH broj T20 0 KTRZ 0002867 12 od 22.10.2015.godine o saslušanju svjedoka Čikojević Nikole
O-21	Srpski zločini nad Hrvatima i Muslimanima u Bosanskoj Posavini i Sjeverozapadnoj Bosni 1991. - 1995., izdavač - SAVEZ ZAJEDNICA UDRUGA HRVATA IZBJEGLICA I POVRATNIKA i dr, Zagreb 2000.godine, haški broj 03277753, 03277813, 03277819
O-22	Rješenje FBIH, Općina Orašje, Općinski načelnik broj 04-22-536/16 od 29.04.2016. godine uz rješenje Opštinskog sekretarijata za upravno-pravne poslove, odjeljenje za privredu i financije broj 03/II-354-25/89 od 25.12.1989. godine
O-23	Dopis Suda BiH broj S1 1 K 020032 15 Krl od 26.05.2016. godine uz izvod iz kaznene evidencije Policijske uprave Orašje, Odjel kriminalističke policije broj 02-2/4-1-04-7-36/16 od 24.05.2016. godine za Benković Marka
O-24	Potvrda Hrvatske katoličke misije Beč od 05.11.2015. godine
O-25	Krsni list, Izvod iz knjige krštenih 12.04.1992 godine, original na njemačkom jeziku, prijevod sudskog tumača

O-26	Uspomena Prve svete pričesti
O-27	Izvadak iz matične knjige vjenčanih, Matična knjiga vjenčanih za mjesto Donja Mahala, Općina Orašje broj 03-13-201-2-50/2016 od 06.05.2016. godine
O-28	Izvadak iz matične knjige rođenih, Matična knjiga rođenih za mjesto Donja Mahala, Općina Orašje na ime Nedić Ivana broj 03-13-200-1-219/2016 od 06.05.2016. godine
O-29	Izvadak iz matične knjige rođenih, Matična knjiga rođenih za mjesto Donja Mahala, Općina Orašje na ime Baotić Ružica broj 03-13-200-1-220/2016 od 06.05.2016. godine
O-30	Izvadak iz matične knjige rođenih, Matična knjiga rođenih za mjesto Donja Mahala, Općina Orašje na ime Baotić Ana broj 03-13-200-1-222/2016 od 06.05.2016. godine
O-31	Izvadak iz matične knjige rođenih, Matična knjiga rođenih za mjesto Donja Mahala, Općina Orašje na ime Baotić Danijel broj 03-13-200-1-221/2016 od 06.05.2016. godine

c) Dokazi Suda

S-1	Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva oštećene – svjedokinje Tünde-Benković Marije, od 06.06.2016. godine; Punomoć advokata Šehić Nedžle, data od strane oštećene Tünde-Benković Marije, od 19.05.2016. godine
S-2	Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva oštećene – zaštićene svjedokinje S-4, od 06.06.2016. godine; Punomoć advokata Šehić Nedžle, data od strane oštećene S-4, od 22.02.2016. godine
S-3	Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva oštećene – zaštićene svjedokinje S-5 od 06.06.2016. godine; Punomoć advokata Šehić Nedžle, data od strane oštećene S-5, od 17.05.2016. godine

d) Dokazi odbrane izvedeni u toku drugostepenog postupka pred vijećem apelacionog odjeljenja:

1.	Privremeno odobrenje socijalne pomoći na ime Kate Baotić od dana:19.12.2016.godine
2.	.Potvrda za Agenciju za socijalne slučajeve, Kata Baotić, od dana:02.05.2016.godine
3.	Potvrda o boravku na ime Ane Baotić, od dana:04.02.2016.godine
4.	Potvrda o pohađanju dobrovoljne soc.godine, Ana Baotić, od dana;17.08.20176.godine
5.	Potvrda o boravku na ime Danijel Baotić, od dana:20.06.2016.godine
6.	Potvrda o pohađanju škole na ime Danijel Baotić za 2016/17 godinu
7.	Potvrda o prijavi boravka na ime Kata Baotić od dana 18.04.2016.

8.	Potvrda o prijavi računa –jezička škola Sprachtreff Frankfurt, od 16.09.2016
9.	Ispisnica na ime Ružica Baotić, od :18.01.2017.godine
10.	Potvrda o boravku na ime Kata Baotić od dana:04.02.2016.
11.	Potvrda AWO na ime Kata Baotić, od:17.08.2016.godine
12.	Otkaz radnog odnosa na ime Baotić Mato, od dana:07.09.2015.godine sa izvadkom žiro računa
13.	Uvjerenje Porezne uprave Federacije BiH, Kantonalni porezni ured Županijski ured Orašje , broj:13-02/01-15-1-00030172/17 od 26.05.2017.godine, kojim se utvrđuje da Baotić Mato nema obaveza prema poreskoj evidenciji
14.	Uvjerenje poreske uprave Federacije BiH , Kantonalni porezni ured Županijski ured Orašje , broj:13-02/01-15-1-00030138/17 od 30.08.2017.godine, kojim se utvrđuje da Baotić Mato nema obaveza prema poreskoj evidenciji
15.	Izjava data notar u Ivu Oršoliću, dana:16.06.2017.godine na ime Kate Baotić , supruge optuženog u kojoj izjavljuje da nema vrednije imovine , niti je vlasnik nekretnina , nakita , plemenitih metala , niti ima novčanih štednih uloga oročenih depozita i sl.
16.	Uvjerenje Općinskog Suda u Orašju,zemljišno knjižni odjel , broj:118/2017.godine, od dana:26.05.2017.godine,da Mato Baotić nije upisan kao vlasnik nekretnina na području Opštine Orašje
17.	Spomenica na ime Mato Baotić za sudjelovanje na 7 ŠIVP OS RH, od 23.08.2017.godine
18.	Pohvalnica na ime Mato Baotić za uzorno izvršavanje vojnopolicijskih zadaća, od dana 02.04.1996.godine